SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BYSTRZYCY KŁODZKIEJ za 2017 rok

Bystrzyca Kłodzka, marzec 2018r.

ZASADY DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ:

1. Wsparcie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

2.Usamodzielnianie rodziny

Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współudziału w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

3. Zasada pomocniczości

Pomoc powinna być nakierowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, Kościołów, organizacji pozarządowych. Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi.

4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Działania powinny służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych oraz integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Spis Treści

Wstęp……...5

I. ZADANIA I STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BYSTRZYCY KŁODZKIEJ

1.1 Zadania i ramy prawne 9

1.2. Struktura organizacyjna..... 12

II. KADRA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

2.1. Zatrudnienie 14

2.2. Kwalifikacje zawodowe i wykształcenie pracowników Ośrodka 15

III. POMOC ŚRODOWISKOWA

3.1. Formy pomocy społecznej 17

3.2. Praca i zadania pracowników socjalnych..... 18

3.3. Praca socjalna, kontrakt socjalny – narzędzie pracy socjalnej..... 21

3.4. Dane statystyczne i demograficzne dotyczące klientów systemu pomocy społecznej 23

3.5. Analiza wypłaconych świadczeń pomocy społecznej roku 2017 28

3.6. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej 31

3.7. Zapewnienie posiłku w ramach wieloletniego programu *„Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*. 32

3.8. Statystyka ilościowo – wartościowa dodatków mieszkaniowych za rok 2017. 36

3.9. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie..... 40

3.10.Karta Dużej Rodziny……....42

IV. WSPARCIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

4.1. Usługi opiekuńcze..... 43

4.2. Odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej..... 45

V. WSPARCIE OSÓB BEZDOMNYCH I OPUSZCZAJĄCYCH ZAKŁADY KARNE

5.1. Informacja dotycząca osób bezdomnych……46

5.2. Pomoc osobom opuszczającym Zakłady Karne……..47

VI. SYSTEM ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I ALIMENTACYJNYCH

6.1. Świadczenia rodzinne..... 48

6.2. Świadczenia rodzicielskie 50

6.3. Świadczenia wychowawcze. Program "Rodzina 500+"……51

6.4. Fundusz Alimentacyjny…….55

VII. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH I WYKLUCZONYCH SPOŁECZNIE

7.1. Projekt konkursowy „Aktywnie do zatrudnienia”…….. ……..……58

7.2. Prace społecznie użyteczne 58

7.3. Realizacja prac społecznie użytecznych dla osób wykonujących karę ograniczenia wolności…..60

7.4. Staże, praktyki i prace interwencyjne……..…60

7.5. Realizacja prac dla osób odpracowujących zadłużenia czynszowe……61

7.6. Zatrudnianie w ramach robót publicznych……..……61

7.6. Nowatorskie rozwiązania realizowane przez OPS w 2017 roku..... 63

VIII. ANALIZA ŚRODKÓW REALIZOWANYCH PRZEZ OPS ZA ROK 2017

8.1. Świadczenia z zakresu zadań własnych gminy 65

8.2. Zestawienie ze względu na źródła finansowania 65

IX. INNE DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ OPS

9.1. Realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 67

9.2. Współpraca z organizacjami, innymi instytucjami i podmiotami 69

X. DZIAŁANIA ZABEZPIECZAJĄCE FUNKCJONOWANIE OPS

10.1. Kontrola Zarządcza w OPS 71

10.2. Realizacja działań administracyjno – gospodarczych 72

10.3. Podejmowane Uchwały 74

Podsumowanie…….75

Wstęp

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej przedstawia sprawozdanie ukazujące działania realizowane na przestrzeni 2017 roku. Mijający rok upłynął także pod znakiem dużych zmian w sytuacji społeczno-gospodarczej w kraju, rzutujących na zadania służb pomocy społecznej. Szczególne znaczenie z punktu widzenia funkcjonowania służb pomocy społecznej miało wprowadzenie lub modyfikacja takich aktów prawnych jak: ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (wprowadzająca program 500+) w 2016, ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem", ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zauważalna była też ewolucja aktów prawa miejscowego – przyjęte zostały dokumenty strategiczne, przy tworzeniu których aktywnie uczestniczyli pracownicy Ośrodka, takie jak Gminny Program z Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Niezmiennie działania Ośrodka nakierowane na wspieranie mieszkańców gminy Bystrzyca Kłodzka wiązały się ze szczególną dbałością o jakość świadczonych usług, profesjonalizm pracowników oraz stałe dopasowywanie form wsparcia do zmieniających się (ale na bieżąco aktualizowanych) potrzeb mieszkańców gminy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej jest jednostką organizacyjną Gminy Bystrzyca Kłodzka utworzoną w celu wykonywania zadań własnych i zleconych określonych w Ustawie o pomocy społecznej, którego działalność ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Przytoczony zapis ustawy o pomocy społecznej oraz ustawa o samorządzie gminnym stanowi prawne ramy funkcjonowania Ośrodka.

Oprócz tego Ośrodek realizuje sprawy z zakresu: dodatków mieszkaniowych wynikające z ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych, dodatków energetycznych wynikające z ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne, świadczeń rodzinnych wynikające z ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, funduszu alimentacyjnego wynikające z ustawy z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, zadania zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

Ośrodek Pomocy Społecznej Bystrzycy Kłodzkiej, podobnie jak każdy inny OPS w Polsce jest pierwszym miejscem, w którym wsparcia szukają ludzie potrzebujący pomocy.

Naszym celem jest niesienie różnorodnych form pomocy osobom i rodzinom, które

z różnych przyczyn niezdolne są do rozwiązywania swych życiowych problemów, a w szczególności ludziom starszym, niepełnosprawnym, chorym, samotnym, zagrożonym demoralizacją, rodzinom pozbawionym środków do życia, ubogim i bezradnym.

Poprzez realizację różnego rodzaju projektów nie ograniczamy się tylko do wypłaty zasiłków podopiecznym, ale poszukujemy innowacyjnych form pracy z osobami zagrożonymi wykluczeniem społecznym mających na celu ich aktywizację społeczną i zawodową.

W tym celu wykorzystujemy możliwości, jakie niosą ze sobą środki pochodzące z UE, realizując corocznie projekty w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz środki pozyskane z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach ofert konkursowych.

Ośrodek rozbudowuje, pogłębia współpracę z licznymi organizacjami pozarządowymi, instytucjami rynku pracy (Powiatowym Urzędem Pracy), instytucjami zarządzającymi funduszami unijnymi (Wojewódzkim Urzędem Pracy, Urzędem Marszałkowskim, Dolnośląskim Ośrodkiem Polityki Społecznej) czy służbami mundurowymi (Policją, Strażą Pożarną).

Realizuje projekty i programy, przykładem jest realizacja projektów konkursowych ogłoszonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej:

- „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2017" w ramach , którego zatrudniono dwóch asystentów rodziny .

W 2017 r. OPS po raz kolejny realizował **prace społecznie użyteczne** na mocy porozumienia w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych zawartego pomiędzy Starostą Kłodzkim reprezentowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Kłodzku, a Gminą Bystrzyca Kłodzka reprezentowaną przez Burmistrza Bystrzycy Kłodzkiej.

Prace społecznie użyteczne mają służyć w pierwszym rzędzie weryfikacji umiejętności społeczno - zawodowych osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej i ich motywacji do zmiany swojej sytuacji na rynku pracy. Celem prac społecznie użytecznych jest reintegracja społeczno – zawodowa beneficjentów pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej również wykonuje karę ograniczenia wolności w formie nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne. Skazani Postanowieniem Sądu mają nakaz wykonywania pracy w wymiarze określonym w postanowieniu.

Kolejnym zadaniem, które realizuje Ośrodek, to pomoc żywnościowa dla najuboższych. W tym celu podpisana została umowa o współpracy w zakresie nieodpłatnej dystrybucji gotowych artykułów spożywczych w ramach programu operacyjnego pomoc

żywnościowa 2014-2020 europejskiego funduszu pomocy najbardziej potrzebującym (FEAD) z Bankiem Żywności we Wrocławiu .

Opisany w sprawozdaniu rocznym katalog zadań realizowanych w 2017 roku przez Ośrodek będzie w roku 2018 modyfikowany i aktualizowany. Ośrodek będzie realizował nowe projekty, wdrażał innowacyjne rozwiązania. Część obecnie realizowanych przedsięwzięć będzie kontynuowana, niektóre w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby ulegną modyfikacji i rozbudowie. Od 1 stycznia 2017 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej wspólnie z Pozaszkolnym Ośrodkiem Kształcenia Zawodowego „System" Sp.z o.o z Będzina realizuje dwa projekty:

1. **„Chcieć to móc!" Aktywizacja zawodowa młodych NEET z województwa dolnośląskiego** współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 1.2 Wsparcie osób młodych pozostających bez pracy na regionalnym rynku pracy Poddziałanie 1.2.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt skierowany jest do osób młodych w wieku 15-29 lat z województwa dolnośląskiego zamieszkujących powiaty wałbrzyski i kłodzki niezarejestrowanych w urzędach pracy (90 osób biernych zawodowo oraz 18 osób zarejestrowanych) nieuczestniczących w szkoleniu lub kształceniu.

2. **„Szansa-Rozwój-Sukces"** współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 8.2 Wsparcie osób poszukujących pracy.

Projekt skierowany jest do osób pozostających bez pracy, w wieku powyżej 30 roku życia zamieszkujących jeden z 4 powiatów województwa dolnośląskiego tj: kłodzkiego, dzierżoniowskiego, wałbrzyskiego ziemskiego i ząbkowickiego.

3. Kolejny realizowany projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach działania 9.Włączenie Społeczne Działanie 9.1. Aktywna integracja Poddziałanie 9.1.1 Aktywna Integracja- konkursy horyzontalne **"Aktywnie do zatrudnienia"**

Przedmiotem projektu jest poprawa sytuacji społeczno- zawodowej 100 osób: nie więcej niż 99 osób (w tym nie mniej niż 50 kobiet oraz nie mniej niż 1 osobę niepełnosprawną posiadającą orzeczenie o stopniu niepełnosprawności) zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób bezrobotnych sprofilowanych jako najbardziej oddalone od rynku pracy zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia oraz nieaktywnych zawodowo, zamieszkujących zgodnie z kodeksem cywilnym Gminę Bystrzyca Kłodzka . W

ramach projektu wszyscy uczestnicy/czki podpiszą kontrakt socjalny (podstawą prawną jego realizacji jest art.108 ustawy o pomocy społecznej).

Planowany jest dalszy rozwój współpracy z podmiotami zewnętrznymi oraz pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację postawionych przed Ośrodkiem zadań. Chcemy nadal podnosić jakość usług, rangę i prestiż Ośrodka, rozbudowywać potencjał kadry pracowników Ośrodka.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej, kierownik ośrodka pomocy społecznej składa coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka i przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

I. ZADANIA I STRUKTURA ORGANIZACYJNA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BYSTRZYCY KŁODZKIEJ

1.1 Zadania i ramy prawne

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do ww. ustawy. Pomoc społeczna, zgodnie z art. 15 Ustawy o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- ✓ przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- ✓ pracy socjalnej,
- ✓ prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- ✓ analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- ✓ realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- ✓ rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Zgodnie z obowiązującym prawem Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej realizuje następujące zadania:

Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:

- ✓ opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- ✓ sporządzanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- ✓ udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu

i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,

- ✓ przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- ✓ opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie nie zamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- ✓ praca socjalna,
- ✓ organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem usług specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ✓ prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego lub mieszkaniach chronionych,
- ✓ tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
- ✓ dożywianie dzieci,
- ✓ sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- ✓ kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- ✓ pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- ✓ sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- ✓ opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- ✓ utrzymanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia.

Zadania własne gminy:

- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- ✓ przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- ✓ prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- ✓ podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznanych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- ✓ współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej:

- ✓ organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- ✓ realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- ✓ przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium RP,
- ✓ wypłacanie wynagrodzenia dla opiekuna za sprawowanie opieki.

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej zajmuje się rozpatrywaniem wniosków i wydawaniem decyzji w sprawach dodatków mieszkaniowych na podstawie Uchwały Nr XXXVII/228/97 Rady Miejskiej Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 17 maja 1997 r. wydanej w związku z art. 46 ust. 5a ustawy o dodatkach mieszkaniowych oraz rozpatrywaniem dodatków zryczałtowanego dodatku energetycznego dla odbiorców wrażliwych na podstawie Uchwały Nr LX/528/14 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 31 stycznia 2014 r.

Poza tym do zadań zleconych gminie z zakresu administracji rządowej a realizowanych przez OPS należy prowadzenie postępowań w sprawach świadczeń rodzinnych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów i wydawanie decyzji kończących postępowanie na podstawie pełnomocnictwa Burmistrza Bystrzycy Kłodzkiej wydanego w związku z art. 20 ust. 3 ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz prowadzi postępowania w zakresie przyznania Karty Dużej Rodziny w związku z §13 ust.4 rozporządzenia RM (OR.077.46.2014).

1.2. Struktura organizacyjna

Na dzień 31 grudnia 2016 roku wewnętrzny podział organizacyjny przedstawiał się następująco:

Tabela 1. Zatrudnienie w Ośrodku Pomocy Społecznej stan na dzień 31.12.2016

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ		2014	2015	2016	2017
KIEROWNIK		1	1	1	1
ZASTĘPCA KIEROWNIKA		1	1	1	1
PRACOWNICY SOCJALNI		12	10	10	10
W TYM	Starszy specjalista pracy socjalnej	2	2	2	2
	Specjalista pracy socjalnej	8	7	7	6
	Pracownik socjalny	2 (zatrudnione na czas zastępstwa)	1	1	2
	Aspirant pracy socjalnej	0	0	0	0
SEKCJA ŚWIADCZEŃ		3	2	2	2
W TYM	Kierownik	1	1	1	1
	Specjalista pracy socjalnej	1	1	1	1
	inspektor	1 (zatrudniona na czas zastępstwa)	1	0	0
KOORDYNATOR D.S PROFILAKTYKI I UZALEŻNIEŃ		1	1	1	1
ASYSTENT RODZINY		3 (2 etaty)	2	2	2
STARSZY ADMINISTRATOR		1	1	1	1

OBSŁUGA SEKRETARIATU		0	0	1	1
KOORDYNATOR D.S KOMPUTERYZACJI		1	1	1	1
RADCA PRAWNY		1	1	1	0
KSIĘGOWOŚĆ		3	3	3	3
DODATKI MIESZKANIOWE		2	2	2	2
DZIAŁ USŁUG SOCJALNYCH		2	2	1	1
W tym	RZEMIEŚLNIK SPECJALISTA	1	1	1	1
	PRACOWNIK GOSPODARCZY	1	1	0	1 na czas zastępstwa
	OPIEKUN	0	0	0	0
DZIAŁ ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO		3	3	5	5
W tym	KIEROWNIK	1	1	1	1
	INSPEKTOR	2	2	4	4
Pracownicy zatrudnieni w ramach robót publicznych			10	10	

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej świadczy pomoc na rzecz mieszkańców miasta w oparciu o następujące przepisy prawne:

- ✓ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej
- ✓ Uchwała Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10.XII.2013 Monitor Polski poz 1024 „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”
- ✓ Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych
- ✓ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych ,
- ✓ Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych ,
- ✓ Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego ,
- ✓ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych ,
- ✓ Ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ,

- ✓ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ✓ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ✓ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ✓ Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym,
- ✓ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ✓ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych,
- ✓ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 roku prawo zamówień publicznych,
- ✓ Ustawa z dnia 17 grudnia 2004r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych,
- ✓ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych,
- ✓ Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ✓ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem"
- ✓ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ✓ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki społecznej z dnia 22 lipca 2011r. w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych,
- ✓ Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych,
- ✓ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty" oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta",
- ✓ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

II. KADRA OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

2.1. Zatrudnienie

Utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników jest zadaniem obowiązkowym gminy wynikającym z art. 17 ust.18 ustawy o pomocy społecznej. W Ośrodku Pomocy Społecznej w Bystrzycy

Kłodzkiej, w roku sprawozdawczym zatrudnionych było ogółem 30 osób (plus osoby zatrudnione w ramach robot publicznych, prac interwencyjnych i umowy o pracę jako wywiązanie się z obowiązku w ramach PUP)

Do realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej Ośrodek Pomocy Społecznej zatrudnia pracowników socjalnych. Zgodnie z art. 110 ust.11 ustawy j.w. OPS zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tyś. mieszkańców, nie mniej jednak niż trzech pracowników.

W roku 2017 było zatrudnionych 10 pracowników socjalnych świadczących pomoc w formie pracy socjalnej i przeprowadzających wywiady środowiskowe.

2.2. Kwalifikacje zawodowe i wykształcenie pracowników Ośrodka

Niezbędnym warunkiem prawidłowej realizacji zadań pomocy społecznej jest posiadanie dobrego zespołu pracowników wyposażonego w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. Ustawa o pomocy społecznej określa, kto może zostać pracownikiem socjalnym. Zgodnie z art. 116 ust. 1 może to być osoba, która posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych lub ukończyła studia wyższe na kierunku praca socjalna, lub do dnia 31 grudnia 2013 r. ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia lub nauki o rodzinie.

W ostatnich latach można obserwować stały wzrost liczby realizowanych przez pomoc społeczną zadań, co wiąże się z koniecznością stałego doskonalenia zawodowego, poszerzania posiadanej wiedzy i umiejętności. Rosnące wymagania w stosunku do pracowników socjalnych, jak i pracowników obsługi administracyjno – finansowej Ośrodka, zaowocowały wzrostem poziomu wykształcenia kadry w ostatnich latach.

Zdecydowana większość pracowników legitymuje się wykształceniem wyższym – 22 osoby (68%), przy czym wykształcenie wyższe magisterskie posiada 14 osób, zaś wyższe licencjackie 8 osób. Ponadto zatrudnionych jest 10 osób (29%) z wykształceniem średnim, w tym 7 osób ukończyło szkoły policealne oraz 1 osoba (3%) z wykształceniem zawodowym.

Pracownicy Ośrodka w 2017 r. uczestniczyli w różnego rodzaju kursach, szkoleniach, konferencjach oraz seminariach organizacyjnych przez firmy zewnętrzne, a także przez Dolnośląski Ośrodek Polityki Społecznej. Przeprowadzone szkolenia obejmowały swoim zakresem między innymi następujące tematy:

Szkolenia płatne

- Kodeks Postępowania administracyjnego w praktyce jednostek pomocy społecznej - nowelizacja 2017- 3 osoby
- Nowe Czynności Administracyjne w sprawie ochrony danych osobowych 2 osoby
- Świadczenia Rodzinne – Nowelizacja- 2 osoby
- Jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. Na podstawie tzw. Ustawy "Za Życiem", realizacja świadczeń wychowawczych oraz świadczeń rodzinnych - 2 osoby
- Rejestr zmian w prawie pracy 2016/2017 r.. Nowe przepisy, nowe wyzwania, nowe wątpliwości - 1 osoba

Szkolenia bezpłatne

- ✓ Superwizja grupowa - 2 grupy po 8 osób
- ✓ Uzależnienie od substancji psychoaktywnych - 11 osób
- ✓ Jak opiekować się osoba starszą w domu- aspekt praktyczny- 3 osoby
- ✓ Holenderski rynek pracy - warunki pracy i zagrożenia – 3 osoby
- ✓ Technologie Informacyjno-Komunikacyjne
- ✓ Nowa rola administratorów bezpieczeństwa informacji w sektorze pomocy społecznej w świetle krajowych i unijnych przepisów o ochronie danych osobowych 1 osoba

III. POMOC ŚRODOWISKOWA

Podstawowym celem działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej zgodnie z obowiązującym statutem, jest rozpoznawanie i zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie są w stanie pokonać trudności życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc społeczna udzielana jest ze względu na trudne sytuacje życiowe. Ustawa o pomocy społecznej nie konkretyzuje tych sytuacji, wymienia jedynie najczęstsze powody ich powstania. Osoba, która znalazła się w trudnej sytuacji życiowej, innej niż w ustawie, ma prawo zwrócenia się do ośrodka pomocy społecznej o udzielenie pomocy. Zawarty w ustawie katalog osób uprawnionych do uzyskania pomocy oraz sytuacji, w jakich pomoc może być udzielona, nie jest katalogiem zamkniętym.

Obowiązkiem klienta przy udzielaniu pomocy jest jego współudział w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej. Zmusza to osoby wymagające wsparcia do zmiany postawy, na ogół biernej i roszczeniowej, na postawę aktywną w rozwiązywaniu własnych problemów.

W swoich założeniach pomoc społeczna powinna bowiem, w miarę możliwości, doprowadzić osoby z niej korzystające do działań mających na celu usamodzielnienie się oraz integrację ze środowiskiem. Osiągnięciu wyznaczonych celów służy udzielanie pomocy:

- ✓ finansowej,
- ✓ rzeczowej,
- ✓ usługowej,
- ✓ poradnictwa,
- ✓ pracy socjalnej.

3.1. Formy pomocy społecznej

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo – wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń przysługuje osobom i rodzinom, których posiadane dochody nie przekraczają kryteriów dochodowych ustalonych w oparciu o próg interwencji socjalnej, przy jednoczesnym wystąpieniu przynajmniej jednej z w/w okoliczności.

W systemie pomocy społecznej przez rodzinę rozumie się osoby spokrewnione i niespokrewnione, pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące. Kryterium dochodowe obowiązujące od dnia 1 października 2015 roku dla osoby samotnie gospodarującej był dochód netto nie przekraczający kwoty 634 zł, natomiast dla osoby w rodzinie - kwota 514 zł zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Podwyżka kryteriów spowodowała wzrost liczby osób uprawnionych do pomocy. Ale zmiana wysokości kryteriów spowodowała też wzrost świadczeniobiorców innych świadczeń,

które są pośrednio powiązane z pomocą społeczną. Dotyczy to m.in. prawa do bezpłatnych posiłków w ramach rządowego programu dożywiania. Jego przyznanie zależy od tego, czy rodzina spełnia kryterium dochodowe stanowiące 150 proc. tego, które obowiązuje w pomocy społecznej.

Rodzaj, forma i rozmiar przyznanego świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie świadczenia. Osoby (rodziny), których dochód przekracza powyższe kryterium dochodowe, a znalazły się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej, mogą wówczas ubiegać się o pomoc finansową z pomocy społecznej. Podstawowym działaniem Ośrodka jest praca socjalna i świadczenie usług socjalnych. Świadczenia materialne stanowią uzupełnienie tych działań.

Środki na realizację zadań pomocy społecznej, które dzieli się odpowiednio na własne i zlecone, pochodzą z:

- ✓ budżetu gminy,
- ✓ budżetu państwa,
- ✓ dotacji pozabudżetowych.

Wśród świadczeń pomocy społecznej wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje świadczeń: świadczenia pieniężne i niepieniężne.

Do świadczeń pieniężnych zaliczają się:

- ✓ zasiłek stały,
- ✓ zasiłek okresowy,
- ✓ zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- ✓ wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

Do katalogu świadczeń niepieniężnych realizowanych przez Ośrodek należą:

- ✓ opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- ✓ opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne,
- ✓ sprawienie pogrzebu,
- ✓ schronienie,
- ✓ niezbędne ubranie,
- ✓ posiłek,

- ✓ usługi opiekuńcze (w tym usługi specjalistyczne) w miejscu zamieszkania i ośrodkach wsparcia,
- ✓ kierowanie oraz ponoszenie opłat za pobyt osób w domach pomocy społecznej,
- ✓ praca socjalna,
- ✓ poradnictwo specjalistyczne,

3.2. Praca i zadania pracowników socjalnych

Pracownicy socjalni zatrudnieni są w Dziale Pomocy Środowiskowej. Pracują w 10 rejonach opiekuńczych. Każdy pracownik socjalny pracował w wyznaczonym rejonie geograficznym obejmującym przeciętnie 100 rodzin.

Pracownicy socjalni mają bezpośredni kontakt z beneficjentami pomocy społecznej: diagnozują sytuację osób i rodzin zgłaszających się do Ośrodka po pomoc, rozpoznają ich potrzeby i oczekiwania, podejmują działania w formie pracy socjalnej zmierzające do rozwiązania trudnej sytuacji życiowej klientów pomocy społecznej.

Ustawowym obowiązkiem ośrodków pomocy społecznej jest wykonywanie pracy socjalnej rozumianej jako działalność ułatwiająca jednostkom, grupom, środowiskom adaptację w zmieniających się warunkach życia poprzez organizowanie dostępu do całego systemu usług, umożliwiających w ostatecznym efekcie samodzielność życiową i godne uczestnictwo w życiu społecznym.

Głównym realizatorem pracy socjalnej jest pracownik socjalny, który już przy pierwszej wizycie, podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego analizuje wraz z klientem jego sytuację, zastanawia się nad możliwością rozwiązania występujących problemów, udziela porad, motywuje do zmiany zachowań, które pomogłyby mu w dalszym życiu. Niejednokrotnie przeprowadza pierwsze mediacje w sytuacjach konfliktowych.

Ponadto, podejmuje szereg działań zmierzających do zapewnienia godziwych warunków mieszkaniowych, poprawy stanu zdrowia klienta, zapewnienia opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, poprawy funkcjonowania rodziny, poprawy funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie, poprawy funkcjonowania osób i rodzin z problemem alkoholowym, działa na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia, zapewnienia/uzyskania niezbędnych środków materialnych.

Do podstawowych zadań pracowników socjalnych należy przede wszystkim:

- ✓ dokonywanie analizy i oceny zjawisk, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- ✓ współudział w opracowaniu i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- ✓ współudział w sporządzaniu bilansu potrzeb w zakresie pomocy społecznej,
- ✓ przyznawanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- ✓ rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb,
- ✓ udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach,
- ✓ pobudzanie społecznej aktywności i inspirowanie działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych,
- ✓ realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, bądź innych ustaw mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin,
- ✓ organizowanie i zapewnienie usług opiekuńczych o określonym standardzie w miejscu zamieszkania,
- ✓ integracja społeczna i zawodowa osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

W 2017 roku do Działu Pomocy Środowiskowej Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej wpłynęło **6261 spraw** (w tym **2409** spraw o przyznanie pomocy finansowej lub rzeczowej, **3852** spraw z różnych instytucji, tj.: Ośrodków Pomocy Społecznej, Sądu Rodzinnego, Rzecznika Praw Dziecka, Zakładu Karnego, szkół, schronisk, komornika. TVN, UMiG, placówek ochrony zdrowia).

Pracownicy socjalni przeprowadzili w minionym roku **ponad 2187 wywiadów środowiskowych** rozeznając środowiska pod względem ich sytuacji rodzinnej, zawodowej, zdrowotnej, mieszkaniowej i materialnej. W przeliczeniu na jednego pracownika socjalnego przypadało przeprowadzenie **219** wywiadów.

Pracownicy socjalni tutejszego Ośrodka kierują do Sądów wnioski **o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody**. Na podstawie art. 29 ust. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2011 Nr 231 poz. 1375 z późn. zm.). OPS kieruje do sądu wnioski o przyjęcie bez zgody do szpitala psychiatrycznego osób chorych psychicznie,

których dotychczasowe zachowanie wskazuje na to, że nieprzyjęcie do szpitala spowoduje znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia psychicznego bądź, które są niezdolne do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych.

W 2017 r. OPS wniósł do Sądu Rejonowego **2** wnioski dotyczących leczenia psychiatrycznego bez zgody strony. W ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni OPS w Bystrzycy Kłodzkiej realizują również zadania polegające na **występowaniu do sądów z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinno - wychowawczą i o zajęcie stanowiska wobec opieki nad małoletnim dzieckiem**.

W 2017 roku OPS wystąpił **3** razy do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny oraz małoletnich dzieci.

Pracownicy socjalni w 2017 roku wystąpili do Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z **9** wnioskami o **skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe.**

W 2017 roku przeprowadzono **93** wywiadów środowiskowe zlecone przez Ośrodki Pomocy Społecznej oraz Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie w sprawie:

- ✓ ustalenia odpłatności za pobyt w placówkach opiekuńczo – wychowawczych,
- ✓ rozłożenia zadłużenia alimentacyjnego na raty,
- ✓ ubezpieczenia zdrowotnego.

Ponadto pracownicy socjalni w przeciągu całego 2017 roku sporządzili **167 kart informacyjnych i wywiadów** dla UMiG, do działu świadczeń rodzinnych, dodatków mieszkaniowych . Wysłano **2405** wniosków do SEPI . Wydano **471** skierowania do programu FEAD.

W okresie jesienno - zimowym pracownicy socjalni zabezpieczali osoby samotne i starsze w opał, zapewniali gorący posiłek. Natomiast osoby bezdomne kierowane były do schronisk, noclegowni, itp.

Pracownicy socjalni z uwagi na swoje kompetencje, tj., iż tylko oni posiadają uprawnienia do przeprowadzania wywiadów środowiskowych, wykonują je na potrzeby Powiatowego Urzędu Pracy, Sądu, Prokuratury, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Urzędu Skarbowego, Urzędu Miasta i Gminy, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Ośrodków Pomocy Społecznej, itp., oraz na wniosek organu właściwego - pracownicy socjalni są zobowiązani przeprowadzać wywiady środowiskowe u dłużników alimentacyjnych.

Co roku w ramach dobrej współpracy z Kuratorium Oświaty we Wrocławiu pracownicy socjalni organizują w okresie wakacyjnym dla dzieci i młodzieży, (w wieku od 7

do 16 lat) podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej bezpłatny wyjazd wakacyjny. W 2017 roku z bezpłatnego wyjazdu wakacyjnego skorzystało **8** dzieci, wypoczywając w Międzywodziu. Celem każdego wyjazdu jest możliwość skorzystania przez dzieci i młodzież z odpoczynku od szkoły i miejskiego zgiełku. Kolonia została zorganizowana przez Biuro Podróży Kon Tiki z Wrocławia. Od 2017 r dzieci podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej biorą udział w zajęciach pozalekcyjnych Klubie „Stacyjka" w Bystrzycy Kłodzkiej. Czas pozalekcyjny w weekendy dla dzieci organizowany jest również przez ZHP w Bystrzycy Kłodzkiej.

3.3. Praca socjalna, kontrakt socjalny – narzędzie pracy socjalnej

Praca socjalna to działania podejmowane przez pracowników socjalnych, skierowane na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi.
Polega przede wszystkim na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych osób oraz na pomocy w uzyskaniu dla tych osób poradnictwa i wsparcia w rozwiązywaniu problemów w powołanych do tego instytucjach i organizacjach pozarządowych oraz wspieraniu w uzyskiwaniu pomocy. Praca socjalna świadczona jest bez względu na posiadany dochód. W 2017 roku pracą socjalną objętych zostało **501** rodzin.

Pracownicy socjalni podejmują działania w tych obszarach funkcjonowania, w których osoba/rodzina napotyka trudności, których nie jest w stanie samodzielnie pokonać i wymaga wsparcia np. w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, prowadzeniu gospodarstwa domowego, podtrzymaniu zdrowia, zdobyciu pracy, kontaktach z otoczeniem.

Najwięcej działań zostało podjętych w obszarze funkcjonowania rodziny tj. relacji w rodzinie, realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej, funkcjonowania rodziny w środowisku oraz funkcjonowania osoby tj. relacji osoby z niepozostającymi we wspólnym gospodarstwie domowym członkami rodziny, w tym rodziną mieszkającą oddzielnie, funkcjonowania osoby w środowisku.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o zawarty z rodziną/osobą kontrakt socjalny, czyli pisemną umowę zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy. Kontrakt socjalny zawierany jest w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osób lub rodzin znajdujących się

w trudnej sytuacji życiowej, wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu. Treść i sposób zawieranej w formie kontraktu socjalnego umowy są efektem indywidualnego podejścia do rodziny/osoby w oparciu o dobrze przygotowaną diagnozę.

W trakcie opracowania diagnozy rodzina/osoba definiuje przyczyny trudnej sytuacji, w której się znalazła oraz źródła tych przyczyn. Określa zasoby i możliwości własne oraz środowiska. Omawia ograniczenia powodujące trudności w rozwiązywaniu problemów życiowych.

Kontrakt socjalny służy jasnemu i precyzyjnemu formułowaniu celów dotyczących zmian, jakie zamierza się osiągnąć oraz wyznaczeniu dla nich ram czasowych. Pozwala rodzinom lub osobom zainteresowanym rozwiązaniem swoich problemów na wybór odpowiednich środków i metod działania prowadzących do realizacji długofalowego planu pomocy. W kolejnych etapach realizacji umożliwia dokonywanie oceny osiąganych celów, zarówno krótko jak i długoterminowych, poprzez porównanie stanu wyjściowego osoby/rodziny ze stanem aktualnym.

Ocena umożliwia stwierdzenie, czy w sytuacji osoby/rodziny zachodzą zmiany i czy zmierzają one w wyznaczonym przez strony kontraktu kierunku. Pisemna forma kontraktu daje możliwość zarówno rodzinom/osobom jak i pracownikowi socjalnemu konfrontowania podejmowanych ustaleń z dalszą ich realizacją.

W 2017 roku zawarto **69 kontraktów socjalnych**, w tym: **68** kontraktów w ramach kierowania do prac społecznie użytecznych oraz do Centrum Integracji Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej.

3.4. Dane statystyczne i demograficzne dotyczące klientów systemu pomocy społecznej w gminie Bystrzyca Kłodzka

Bystrzyca Kłodzka – gmina miejsko-wiejska w województwie dolnośląskim, w powiecie kłodzkim. Obszar gminy obejmuje 338 km^2. Gmina obejmuje miasto Bystrzyca Kłodzka 30 sołectw w tym 41 miejscowości i dwa zarządy :Długopole Dolne, Długopole Zdrój , Gorzanów (Kolonia Muszyn), Idzików, Kamienna (Marcinków),Lasówka, Marianówka (Szklary), Mielnik, Międzygórze, Młoty, Mostowice (Piaskowice), Nowa Bystrzyca, Nowa Łomnica, Nowy Waliszów, Piotrowice, Pławnica, Ponikwa, Poręba (Rudawa, Poniatów), Spalona, Stara Bystrzyca, Stara Łomnica (Kolonia Szychów), Starkówek (Pokrzywno,

Paszków), Stary Waliszów, Szklarka (Szczawina), Topolice, Wilkanów, Wójtowice (Huta), Wyszki, Zabłocie, Zalesie, Osiedle nr 1, Osiedle nr 2.

Teren gminy Bystrzyca Kłodzka zamieszkuje **18 704** osób zameldowanych na pobyt stały i czasowy z czego **8998** stanowią mężczyźni, a **9706** kobiety.

Z analizy danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej wynika, że 2148 osób- korzysta z różnych form wsparcia realizowanych przez Ośrodek co stanowi około 11,5% mieszkańców gminy (dane sprawozdawcze OPS)

Tabela 2. Liczba rodzin korzystających z pomocy w okresie 2015-2017

Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS	2015		2016		2017	
	Liczba rodzin	**Liczba osób w tych rodzinach**	**Liczba rodzin**	**Liczba osób w tych rodzinach**	**Liczba rodzin**	**Liczba osób w tych rodzinach**
ogółem	**1 146**	**2 463**	**1 133**	**2 376**	**1 068**	**2 148**
- W tym : korzystających ze świadczeń finansowych i nie finansowych	**714**	**1612**	**685**	**1 440**	**567**	**1 176**
- Wyłącznie w postaci pracy socjalnej	**432**	**851**	**448**	**936**	**501**	**972**

Źródło: Opracowanie własne na podst. sprawozdań

Liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej zmalała między innymi dlatego, że część osób podjęło zatrudnienie na terenie Czech lub innych krajach UE, ze względu na otrzymywanie świadczenia wychowawczego 500+, natomiast zwiększyła się liczba osób i rodzin w zakresie wykonywania pomocy wyłącznie w postaci pracy socjalnej.

Analizując liczbę środowisk klientów systemu pomocy społecznej uzyskujących wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej, obserwujemy, że występuje duże zapotrzebowanie na świadczenia z zakresu pomocy społecznej. Znaczna część mieszkańców gminy, w szczególności z powodu bezrobocia, ubóstwa, nie radzi sobie z zaspokojeniem podstawowych potrzeb wsparcia. Spowodowane to jest m.in.:

- ✓ mieszkańcy naszej gminy osiągają niskie dochody, które nie pozwalają na zabezpieczenie podstawowych potrzeb,
- ✓ starzeniem się społeczeństwa - do pomocy społecznej zgłasza się więcej osób samotnych, schorowanych, niepełnosprawnych, ponoszących wysokie koszty związane z leczeniem, zakupem leków, rehabilitacją,

- ✓ brak pracy spowodował, w sytuacji pogorszenia stanu zdrowia, iż mieszkańcy nie posiadają uprawnień do świadczeń emerytalno – rentowych z ZUS, dlatego też większość z nich uzyskuje orzeczenia o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, co przy niskim dochodzie lub jego całkowitym braku uprawnia ich do otrzymania zasiłku stałego i możliwości opłacania przez Ośrodek składki zdrowotnej.

Poniżej zamieszczone zostały szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin w poszczególnych grupach. Wymienione w ustawie dysfunkcje, z powodu których przyznana była pomoc, mogły współwystępować ze sobą i z tego względu liczby osób i rodzin nie sumują się.

Tabela 3. Powody przyznania pomocy

Powód przyznania pomocy	2016		2017	
	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
ubóstwo	519	1111	435	908
Sieroctwo	0	0	0	0
Bezdomność	11	11	13	13
Potrzeba ochrony macierzyństwa	10	43	1	6
Bezrobocie	452	1056	342	774
Niepełnosprawność	249	441	235	414
Długotrwała lub ciężka choroba	240	389	214	340
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	152	527	118	471
W tym:				
Rodziny niepełne	114	338	69	219
Rodziny wielodzietne	63	315	49	252
Przemoc w rodzinie	12	40	8	25
Potrzeba ochrony ofiar handlu	0	0	0	0
Alkoholizm	133	210	124	181
Narkomania	3	3	4	7
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	5	5	7	8
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	4	5	1	0
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0

Źródło: Dane OPS.

W 2017 roku podobnie jak w latach poprzednich dominującym powodem korzystania ze środków pomocy społecznej w gminie było **ubóstwo**. Wsparcie z tego tytułu w minionym roku uzyskało **435 rodzin**.

Ubóstwo jest bardzo groźnym zjawiskiem, gdyż pociąga za sobą wiele negatywnych zjawisk. Jest źródłem przestępczości, a także wielu zachowań, które nie są społecznie akceptowane.

Obecnie ubóstwo traktowane jest jako jeden z podstawowych czynników należących do strukturalnych wad określonych społeczności.

Głównym powodem ubóstwa jest zjawisko **bezrobocia.** To kolejna najczęściej występująca w 2017r. dysfunkcja z powodu której była udzielana pomoc finansowa. Liczba osób i rodzin objętych wsparciem z tego właśnie powodu wynosi **342 rodzin**. Mając na uwadze powyższe dane, można zauważyć, iż sytuacja na lokalnym rynku pracy w znacznym stopniu wpływa na strukturę osób korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej

Osoby bezrobotne korzystające z pomocy Ośrodka w znacznej części to osoby bez kwalifikacji (bez zawodu) lub posiadające je na poziomie średnim lub zasadniczym. Ponadto dużo osób bezrobotnych posiada zdezaktualizowane kwalifikacje, co w efekcie utrudnia im powrót na rynek pracy.

Niepokojące jest zjawisko określane przez badaczy mianem pozornego bezrobocia, odnoszące się głównie do podopiecznych Ośrodka. Pozornych bezrobotnych można podzielić na tych, którzy nie są zainteresowani pracą (nie szukają jej i/lub nie są gotowi jej podjąć) oraz pracujących na czarno lub w inny sposób osiągających dochód. W/w bezrobotni nie podjęliby pracy, nawet gdyby rynek ich wzywał, dzięki zarejestrowaniu w urzędzie otrzymują „extra prezent" od państwa – bezpłatne ubezpieczenie zdrowotne a także status osoby bezrobotnej co umożliwia ubieganie się o świadczenia z pomocy społecznej (niejednokrotnie warunkiem przyznania pomocy finansowej jest konieczność posiadania statusu osoby bezrobotnej zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z kwietnia 2004 roku).

Należy dodać, że w związku ze wzrostem popytu na pracę długość okresu pozostawania bez zatrudnienia jest silnie skorelowana zarówno z kwalifikacjami jak i motywacją do znalezienia pracy.

Osoby wykształcone a także posiadające umiejętności i kwalifikacje dostosowane do potrzeb rynku pracy pozostają w rejestrze bezrobotnych krócej niż pozostali, jednakże najważniejszym czynnikiem jest chęć do podjęcia pracy.

Brak chęci do pracy jest charakterystyczny dla podopiecznych Ośrodka zwłaszcza gdy podjęcie zatrudnienia spowoduje wzrost dochodu, a w konsekwencji oznacza to utratę prawa do świadczeń pieniężnych.

Tabela 4. Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Wyszczególnienie	**Liczba rodzin**	**Liczba osób w rodzinach**
Rodziny ogółem:	**1068**	**2148**
O liczbie osób		
1	456	456
2	314	628
3	191	573
4	60	240
5	31	155
6 i więcej	16	96
W tym rodziny z dziećmi ogółem	**185**	**700**
O liczbie dzieci		
1	82	248
2	54	200
3	34	160
4	13	78
5	2	14
6	0	0
7 i więcej	0	0
Rodziny niepełne	**69**	**219**
O liczbie dzieci		
1	31	77
2	21	67
3	14	59
4 i więcej	3	16
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	**100**	**170**
O liczbie osób		
1	62	62
2	20	40
3	8	24
4 i więcej	10	44

Źródło: Sprawozdanie MPiPS za rok 2017.

Powyższa tabela pokazuje, że najwięcej osób korzystających z pomocy środowiskowej w 2017 roku tworzyły osoby prowadzące **jednoosobowe gospodarstwo domowe** – 456 oraz rodziny, w skład których wchodziły 2 osoby (314 rodzin). Najmniej liczną grupę stanowiły rodziny, w skład których wchodziło 6 i więcej osób.

Przedstawione dane wskazują, że gospodarstwa 1- i 2-osobowe są najbardziej narażone na ryzyko trudności życiowych, których samodzielnie nie są w stanie pokonać, co decyduje

o konieczności wejścia w system pomocy społecznej. Rodzaj gospodarstwa domowego nie jest jedynym czynnikiem ryzyka socjalnego. Wśród rodzin objętych pomocą społeczną znaczącą pozycję w roku 2017 zajmowały rodziny z dziećmi oraz rodziny emerytów i rencistów. Wśród rodzin z dziećmi dominowały rodziny niepełne z jednym dzieckiem. Natomiast wśród rodzin emerytów i rencistów gospodarstwa 1-osobowe.

Tabela 5. Rodziny objęte wsparciem ze względu na okres pozostawania w trudnej sytuacji

Rodziny objęte wsparciem	**2015**		**2016**		**2017**	
Rodziny korzystające z pomocy społecznej po raz pierwszy w roku sprawozdawczym	43		47		30	
Rodziny korzystające z pomocy społecznej od 2 lat	37		44		112	
Rodziny korzystające z pomocy społecznej od 3 lat i dłużej	634		595		425	
RAZEM	**714**	**1612**	**685**	**1440**	**567**	**1176**

Źródło: Dane własne

3.5. Analiza wypłaconych świadczeń pomocy społecznej roku 2017

Najniższy poziom dochodów, posiadanych przez rodzinę, określa grupę beneficjentów pomocy społecznej. Grupa ta pomimo wsparcia funkcji ekonomicznej rodziny poprzez fundusz alimentacyjny, dodatki mieszkaniowe, świadczenia rodzinne w dalszym ciągu wykazuje cechy niedostatku i ubóstwa, które rodzą realne zagrożenie wystąpienia zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego. W roku 2017 z pomocy społecznej w formie świadczeń pieniężnych i świadczeń w naturze korzystało **567 rodzin** (1176 osób w rodzinach) z terenu gminy Bystrzyca Kłodzka.

Duża liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej wymaga nie tylko profesjonalizmu i dużego zaangażowania ze strony pracowników Ośrodka, ale także znacznych nakładów finansowych na realizację przewidzianych ustawą świadczeń.

Świadczenia pieniężne i w naturze uzupełniają deficyt budżetu domowego, służąc wszystkim członkom rodziny. W 2017 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej realizował następujące świadczenia:

Zasiłek okresowy

O skali występującego ubóstwa w naszym regionie świadczy ilość przyznawanych i wypłacanych przez nasz ośrodek zasiłków okresowych. W 2017 roku przyznano ww.

świadczenia dla **184 rodzin** na łączną kwotę **386 500 zł**. Tutaj występuje tendencja spadkowa gdyż w 2016 r. tą pomocą objętych było **251** rodziny

Tabela 6. Zasiłki okresowe w 2017 roku.

Zasiłki okresowe	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń /w zł/	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki okresowe - ogółem	**184**	**1143**	**386 500**	**180**	**376**
z tego: środki własne			**0**		
dotacja			**386 500**		
Przyznane z powodu: - bezrobocia	**149**	**910**	**323 344**	**147**	**305**
- długotrwałej choroby	**28**	**82**	**22 402**	**27**	**42**
- niepełnosprawności	**23**	**109**	**27 587**	**23**	**50**
- inne niż wymienione wyżej	**20**	**42**	**13 167**	**20**	**53**

Źródło: Sprawozdanie MPiPS za 2017rok.

Zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy

Zasiłek celowy jest świadczeniem fakultatywnym przyznawanym na podstawie art. 39 ustawy o pomocy społecznej na zaspokojenie niezbędnej potrzeby życiowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach, na podstawie art. 41 ustawy o pomocy społecznej, osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium ustawowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy – w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

W 2017 roku na wypłatę zasiłków celowych i celowych specjalnych przeznaczono kwotę **530 147** zł. (w tym: na wypłatę zasiłków celowych specjalnych w 2017 roku przeznaczono kwotę **73 020** zł .

Sprawienie pogrzebu

Pomoc społeczna obejmuje obowiązek sprawienia pogrzebu w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. Sprawienie pogrzebu przysługuje osobom zmarłym zamieszkałym lub przebywającym na terenie gminy, w stosunku do których nie ustalono osób

zobowiązanych do sprawienia pogrzebu lub gdy osoby zobowiązane nie mają takich możliwości. Sprawienie pogrzebu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. W 2017 roku koszt sprawienia pogrzebu dla **1 osoby** wyniósł **2 959zł** (pogrzeb tradycyjny) i **2829,60** (pogrzeb z kremacją)

Tabela 7. Zestawienie - zasiłki celowe w 2017 roku

FORMA POMOCY	Kwota świadczeń /w zł/
Zasiłki celowe – ogółem:	**549 766**
w tym m.in.: • **zasiłki celowe specjalne**	**73 020**
• **sprawienie pogrzebu**	**2959**
• **zasiłek celowy – zdarzenie losowe**	**500**
• **opał**	**105 419,22**
• **schronienie**	**19 119**
• **dofinansowanie do pobytu ZOL**	**14 761,07**

Źródło: Sprawozdanie MPiPS za rok 2017.

W 2017 roku z pomocy w formie zasiłków celowych skorzystało **592 rodzin**, tj.**1 109**osób w tych rodzinach .

Zasiłek stały

Jest to świadczenie o charakterze obligatoryjnym przysługujące na podstawie art. 37 ustawy o pomocy społecznej osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy, spełniającym kryterium dochodowe i stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego.

Kwota zasiłku nie może być niższa niż 30 zł miesięcznie. W przypadku osoby samotnie gospodarującej ustalona została również maksymalna wysokość świadczenia wynosi 529 zł.

W 2017r. zasiłki stałe wypłacono w łącznej kwocie **714 451** zł dla **145** osób.

Tabela 8. Zasiłki stałe w 2017 roku.

Zasiłki stałe	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń /w zł/	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki stałe ogółem:	**143**	**1462**	**708 038**	**142**	**187**
w tym: osoby samotnie gospodarujące	**119**	**1216**	**636 593**	**119**	**119**
w tym: osoby pozostające w rodzinie	**28**	**246**	**71 445**	**27**	**72**

Źródło: Sprawozdanie MPiPS za 2017rok.

Obsługa środowisk wymaga- ogromnego nakładu pracy związanego z przyjmowaniem i załatwianiem wniosków o pomoc. Należy przy tym zaznaczyć, że każda ze spraw wiąże się również z wydaniem decyzji lub innych rozstrzygnięć administracyjnych, zgodnie z kodeksem postępowania administracyjnego.

W 2017 roku pracownicy sekcji świadczeń Działu Pomocy Środowiskowej Ośrodka Pomocy Społecznej wydali ponad **2 958 różnego rodzaju decyzji i rozstrzygnięć** . Wiązało się to również ze sporządzeniem ponad **479 list wypłat, not księgowych oraz dokumentów rozliczeniowych,** rozliczeniem **ponad 200 faktur** za zakupione przez klientów OPS produktów żywnościowych, środków chemicznych w sklepach , leków w aptece oraz pobytów w noclegowniach

Wydanych zostało **ponad 355** różnego rodzaju **zaświadczeń** oraz przygotowano **ponad 550 pism** .

W 2017 roku wydano **16 decyzji odmawiające** przyznanie pomocy. Do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Wałbrzychu nie odwołała się żadna osoba. Pracownicy działu księgowości przed wydaniem decyzji administracyjnej przeliczają środki finansowe w celu bieżącego monitorowania wykonania budżetu, sporządzają comiesięczne raporty z realizacji przyznanej pomocy oraz poniesionego wydatku, sporządzają miesięczne, kwartalne, półroczne i roczne sprawozdania z udzielonych świadczeń pomocy społecznej do Wydziału Zdrowia Polityki Społecznej we Wrocławiu, wykonują comiesięczne zapotrzebowania na środki finansowe.

3.6. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

Do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. mają prawo,

oprócz ubezpieczonych, inne osoby posiadające obywatelstwo polskie i posiadające miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej o ile spełniają kryterium dochodowe wynikające z ustawy o pomocy społecznej. W tym przypadku potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej stanowi decyzja wójta (burmistrza, prezydenta) gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania świadczeniobiorcy.
Wydanie przedmiotowej decyzji poprzedza postępowanie analogiczne jak w przypadku przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, a więc niezbędne jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego. W wyniku tego wywiadu ustala się, czy dana osoba spełnia wymogi ustawowe i czy możliwe jest potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Burmistrz Bystrzycy Kłodzkiej- Pełnomocnictwem Or.077.27.2011 z dnia 01 czerwca 2011 r. upoważnił Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej do wydawania decyzji dotyczących potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej. W 2017r. wydanych zostało **17** decyzji, tj. o **2** decyzje więcej niż w roku 2016r. oraz opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie **63 905** zł dla **137** osób pobierających zasiłek stały. Opłacono również składki zdrowotne dla osób realizujących kontrakt socjalny dla **36** osób na kwotę **5 654 zł**

3.7.Zapewnienie gorącego posiłku w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

W 2017 roku OPS nadal realizował wieloletni program *„Pomoc państwa w zakresie dożywiania”*, który pozwolił na ograniczenie zjawiska głodu i niedożywiania w szczególności wśród: dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych z gospodarstw domowych o najniższych dochodach i znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji, osób starych, niepełnosprawnych. Celem programu jest m.in. zapewnienie tym osobom (zwłaszcza, jeśli są samotne) możliwości dowozu jednego gorącego posiłku dziennie. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego, o którym mowa odpowiednio w art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 w/w ustawy. Kryterium to od dnia 1 października 2015r. stanowią kwoty: 634 zł dla osoby samotnie gospodarującej oraz 514 zł na osobę w rodzinie (Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2015 r. w sprawie

zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej .

Ustanowiony rządowy program uchwałą Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020 (M. P. z 2013 r., poz. 1024) przewiduje udzielanie wsparcia w zakresie dożywiania osobom spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150 % kryterium, o którym mowa w art. 8 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie ze wskazówkami MPiPS w zakresie realizacji uchwały Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014-2020 (M. P. z 2013 r., poz. 1024) zgodnie z art. 8 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, gmina może udzielać wsparcia w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności osobom spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150 % kryterium tylko w przypadku uchwalenia przez gminę stosownej uchwały podwyższającej kryterium dochodowe do tego poziomu. Uchwałą Nr LX/531/14 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 31 stycznia 2014 r. podwyższono kryterium dochodowe uprawniające do korzystania z pomocy społecznej w zakresie programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania"

Pomoc w formie posiłku, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego przyznana była bezpłatnie osobom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 771,00 zł, tj. 150% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust.1 pkt. 2 ustawy o pomocy społecznej zweryfikowanego Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 lipca 2015 r.

Pomocą w zakresie dożywiania objęte były dzieci w wieku przedszkolnym, dzieci i młodzież realizujące obowiązek szkolny oraz osoby dorosłe, w szczególności chore, samotne, niepełnosprawne, w podeszłym wieku, bezdomne. Dzieci i młodzież ucząca się spożywały posiłek w szkołach, które posiadały warunki pozwalające na przygotowywanie i wydawanie posiłków. Do szkół, które nie miały stołówek posiłki były dowożone. Pomoc udzielana w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" realizowana była:

- ✓ w 2 przedszkolach na terenie miasta Bystrzycy Kłodzkiej w 9 szkołach na terenie gminy Bystrzyca Kłodzka (w tym OSW w Długopolu Zdr) oraz w 7 szkołach(w tym

1 przedszkole) usytuowanych poza gminą Bystrzyca Kłodzka– (w postaci: pełnego posiłku dwudaniowego, posiłku jednodaniowego),

- ✓ dla osób starszych, niepełnosprawnych, chorych –posiłek gorący z dowozem do miejsca zamieszkania

Pomoc w formie dożywiania przyznawano na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego, tj. na zasadach określonych w ustawie o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" oraz w ustawie o pomocy społecznej. Od 01 listopada 2014 r. na mocy Uchwały Nr LXXII/633/14 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 14 listopada 2014 r. ustanowiono wieloletni program osłonowy w zakresie dożywiania, w szczególnie uzasadnionych przypadkach dyrektor szkoły lub przedszkola mógł udzielać pomocy w formie posiłku, dziecku wyrażającemu chęć zjedzenia takiego posiłku na podstawie art. 6a ustawy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania". O fakcie udzielenia ww. pomocy dyrektor szkoły informował OPS. Pomoc ta nie wymagała ustalenia sytuacji rodziny w drodze wywiadu środowiskowego oraz wydania w tej kwestii decyzji administracyjnej.
Środki pieniężne za ww. formę wyżywienia przekazywał Ośrodek na podstawie list sporządzonych odpowiednio przez dyrektora szkoły lub przedszkola. Pomoc w tej formie nie mogła przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach w danym miesiącu na podstawie wydanych decyzji administracyjnych. Od września ubiegłego roku nastąpiła zmiana ustawy o pomocy społecznej. Osoba lub rodzina ma prawo do posiłku, jeżeli jest tego pozbawiona. Pomoc taka może być udzielona doraźnie lub okresowo w postaci jednego gorącego posiłku dziennie i przysługuje osobie, która własnym staraniem nie może go sobie zapewnić. Posiłki przyznawane są również dzieciom i młodzieży w okresie nauki w szkole.

W 2017 roku w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" objęto pomocą ogółem **474** osób na kwotę **369 473 zł**
Dożywianie prowadzone było łącznie w 19 placówkach , w tym:

- ✓ 3 przedszkolach ,
- ✓ 15 szkołach,
- ✓ bar „Kaktus" w Bystrzycy Kłodzkiej.

Dożywiano dzieci i młodzież zamieszkującą w gminie Bystrzyca Kłodzka, a uczącą się poza miejscem stałego zameldowania w 8 placówkach.

Pomoc w formie dożywiania przyznawaną na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej objęto w szczególności osoby bezrobotne, samotne, niepełnosprawne,

w podeszłym wieku. Liczną grupę stanowili uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. Natomiast osoby dorosłe stanowiły najmniejszy odsetek osób, które skorzystały z tej formy pomocy. Zmniejszenie środków w porównaniu do lat poprzednich wynikało z ograniczeń wprowadzonych przepisami. (Listy dyrektorskie zostały wprowadzone dopiero od listopada 2014)

Tabela 9.Rzeczywista liczba osób objętych programem w latach 2015– 2017.

WYSZCZEGÓLNIENIE	**2015**	**2016**	**2017**
Rzeczywista liczba osób objęta programem ogółem	**1148**	**1098**	**474**
w tym dzieci	**404**	**243**	**242**
pełen obiad	**285**	**258**	**228**
w tym dzieci	**246**	**219**	**184**
Obiady DU	**39**	**39**	**40**
jedno gorące danie	**38**	**63**	**51**
w tym dzieci			**11**
mleko, bułka, kanapki	**5**	**5**	**7**
Zasiłek celowy	**102**	**372**	**188**
Świadczenie rzeczowe	**812**	**84**	**11**
Koszt programu ogółem	**919 176**	**643 860**	**369 473**

Źródło: Sprawozdania MPiPS.

Posiłek zapewniany jest w formie wyżywienia w przedszkolach, pełnego obiadu w szkołach, jednego gorącego posiłku w szkołach i w barze „Kaktus" oraz dowożone są posiłki do miejsca zamieszkania.

W przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku lub gdy przyznanie pomocy w formie posiłku było nieuzasadnione ze względu na sytuację osobistą lub rodzinną Ośrodek Pomocy Społecznej przyznawał finansową pomoc w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup posiłku. Pomoc w tej formie otrzymało **188** rodzin.

Poniżej przedstawiono strukturę wydatków na realizację wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w 2017r.

Tabela 10. Realizacja programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w 2016 r.

RODZAJ POMOCY	ROK 2017	
	Środki własne /w zł/	**Dotacja rządowa /w zł/**
Koszt Programu Ogółem	**369 473**	
	74 657	**294 816**
Pomoc w formie posiłku	**66 961**	**264 032**
Pomoc w formie zasiłku celowego i świadczeń rzeczowych	**7 696**	**30 784**
Pozostałe koszty (w tym dowóz, wyposażenie i koszty utrzymania)	**0**	**0**

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka.

Udział kosztów budżetu gminy w 2017 r. wyniósł 20%

Kontrola realizacji programu

Z każdą placówką prowadzącą dożywianie w ramach wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" zostały zawarte umowy. Zgodnie z nimi placówki zostały zobowiązane do comiesięcznego rozliczania się z ilości wydanych posiłków na podstawie imiennej listy świadczeniobiorców, korzystających z dożywiania. Rozliczenia te weryfikowane są z wystawionymi decyzjami administracyjnymi.

Ponadto Ośrodek poinformował wszystkie placówki prowadzące dożywianie o kontroli i nadzorze przestrzegania umów w każdym jego aspekcie.

Zarządzeniem Nr 2/2017 z dnia 9 stycznia 2017 Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej zatwierdził plan kontroli i powołał komisję do przeprowadzenia kontroli placówek prowadzących dożywiane osób pod kątem realizacji celów programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania". Komisja zobowiązana jest do kontroli m.in.:

- ✓ liczby dni, w których wydawano posiłek,
- ✓ zróżnicowania posiłku i jego jakości,
- ✓ liczby wydanych posiłków w dniu kontroli,
- ✓ zapewnienie odpowiednich warunków lokalnych, w szczególności miejsc siedzących przy stoliku,
- ✓ ochrony danych osobowych przy podpisywaniu listy,

- ✓ braku dyskryminacji dzieci i młodzieży
- ✓ prawidłowej realizacji zawartych umów.

Osoby wykonujące kontrolę zobowiązane były do sporządzenia protokołów z przeprowadzonej kontroli. Protokół kontroli zawierał m.in.: oznaczenie kontrolowanej placówki, określenie przedmiotu kontroli i okres objęty kontrolą, opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości, w oparciu o wzór stanowiący załącznik do regulaminu.

W 2017 roku komisja do przeprowadzania kontroli placówek prowadzących dożywianie osób objętych pomocą z Ośrodka, w celu prawidłowej realizacji programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania" dokonała kontroli wszystkich placówek realizujących program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania". Zostało sporządzonych 10 protokołów z kontroli. Kontrole przeprowadzane są zgodnie z planem kontroli oraz doraźnie na podstawie dochodzących sygnałów o ewentualnych nieprawidłowościach.

3.8. Statystyka ilościowo – wartościowa dodatków mieszkaniowych za rok 2017.

Dodatki mieszkaniowe przyznawane są na podstawie ustawy z dnia 21 czerwca 2001r. o dodatkach mieszkaniowych. Jest to świadczenie pieniężne wypłacane przez gminę dla osób, które nie są w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem lokalu mieszkaniowego.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

1) najemcom oraz podnajemcom lokali mieszkalnych,
2) członkom spółdzielni mieszkaniowych zamieszkującym na podstawie spółdzielczego prawa do lokalu mieszkalnego,
3) osobom zajmującym lokale mieszkalne w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom lokali mieszkalnych,
4) innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
5) osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo socjalny.

Poza posiadaniem jednego z wyżej wymienionych tytułów, aby otrzymać dodatek mieszkaniowy, należy posiadać odpowiedni dochód. Dochód na osobę w gospodarstwie

domowym w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku nie może być większy niż:

- ✓ 175% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie jednoosobowym,
- ✓ 125% kwoty najniższej emerytury w gospodarstwie wieloosobowym.

Średni dochód na miesiąc oblicza się dzieląc dochód gospodarstwa domowego przez 3 (liczba miesięcy) i przez liczbę osób w gospodarstwie domowym. Dochód stanowią wszelkie przychody po odliczeniu kosztów ich uzyskania oraz po odliczeniu składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, o ile nie zostały zaliczone do kosztów uzyskania przychodu.

Kolejną przesłanką, którą należy spełnić przy ubieganiu się o świadczenie, to powierzchnia użytkowa mieszkania, która nie może przekroczyć dopuszczalnej powierzchni normatywnej, tj.:

- ✓ dla 1 osoby – 35m^2
- ✓ dla 2 osób – 40m^2
- ✓ dla 3 osób – 45m^2
- ✓ dla 4 osób – 55m^2
- ✓ dla 5 osób – 65m^2
- ✓ dla 6 osób – 70m^2
- ✓ na każdą kolejną osobę – o 5m^2 więcej.

Jeżeli w lokalu mieszka osoba niepełnosprawna, poruszająca się na wózku lub osoba niepełnosprawna, która z uwagi na swoją niepełnosprawność musi zamieszkiwać w oddzielnym pokoju, zwiększa się normatywną powierzchnię o 15m^2. Konieczność zamieszkiwania w oddzielnym pokoju musi być potwierdzona w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności.

Dodatek mieszkaniowy przyznawany jest na okresy 6-miesięczne. Wysokość świadczenia stanowi różnicę między wydatkami przypadającymi na normatywną powierzchnię zajmowanego lokalu a kwotą, którą powinna opłacić osoba ubiegająca się o dodatek z własnych dochodów. Emerytura brutto od 01.03.2017 wynosi 1 000 zł.

W 2017r. **przyjęto 702 wnioski** o dodatek mieszkaniowy, tj. mniej o 44 niż w roku 2016. Łączna liczba wydanych decyzji w 2017 roku wyniosła **720**w tym:

- ✓ przyznających - **682**
- ✓ odmownych - **22**

- ✓ inne - **16** (dotyczy m.in.: wstrzymania, wznowienia, uchylenia lub umorzenia decyzji).

W 2017r. nie zarejestrowano odwołań do Samorządowego Kolegium Odwoławczego od wydanych w sprawie dodatków mieszkaniowych decyzji.

Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe z podziałem na użytkowników mieszkań w 2017 roku.

Wyszczególnienie (użytkownicy mieszkań)		Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych (w zł)
Ogółem		**3989**	**683 811,93**
z tego w zasobie	*gminnym*	**2440**	**418 932,32**
	spółdzielczym	**467**	**63 060,88**
	wspólnot mieszkaniowych	**1043**	**177 366,64**
	prywatnym	**-**	**-**
	innym	**39**	**8 330,21**
	Ryczałty w kasie	**252**	**16 121,88**

Źródło: Sprawozdanie za rok 2017.

Tabela 12. Realizacja i wypłaty dodatków mieszkaniowych

	2014	2015	2016	2017
Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie	**428**	**402**	**412**	**393**
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł.	**765 057,43**	**680 212**	**718 827**	**683 812**

Źródło: Sprawozdanie za rok 2017.

DODATEK ENERGETYCZNY – dla odbiorców wrażliwych

Od dnia 01.01.2014 osoby otrzymujące dodatek mieszkaniowy mają prawo do nowego świadczenia- Dodatku energetycznego.

Uchwałą Nr LX/528/14 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 31.01.2014 r. upoważniono Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej dotyczących zryczałtowanego dodatku energetycznego, o którym mowa w ustawie – prawo energetyczne.

Dodatek energetyczny przysługuje osobie która spełnia łącznie następujące warunki:

- ❖ posiada ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego;

- ❖ jest stroną umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej;
- ❖ zamieszkuje w miejscu dostarczania energii elektrycznej.

Dodatek energetyczny wynosi rocznie nie więcej niż 30% iloczynu limitu zużycia energii elektrycznej oraz średniej ceny energii elektrycznej dla odbiorcy energii elektrycznej w gospodarstwie domowym, ogłaszanej przez Prezesa URE do dnia 31 marca każdego roku.

Wysokość dodatku energetycznego obowiązująca od dnia 1 maja 2017 r. dla gospodarstwa domowego:

1) prowadzonego przez osobę samotną wynosi – 11,22 zł/miesiąc;

2) składającego się z 2 do 4 osób wynosi – 15,58 zł/miesiąc;

3) składającego się z co najmniej 5 osób wynosi – 18,70zł/miesiąc. Osoby, które chcą ubiegać się o zryczałtowany dodatek energetyczny muszą dołączyć następujące dokumenty:

- ❖ wniosek o przyznanie dodatku energetycznego – do pobrania w Dziale Dodatków Mieszkaniowych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej.
- ❖ kopię umowy kompleksowej lub umowy sprzedaży energii elektrycznej zawartej z przedsiębiorstwem energetycznym.

Liczba rodzin objętych dodatkiem energetycznym wynosi **168**

Kwota wypłaconych świadczeń **25 018,02**

3. 9. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

W 2017 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło **29 Niebieskich Kart**. **2** Niebieskie Karty zostały sporządzone przez Ośrodek Pomocy Społecznej, **2** Niebieskie Karty przez Oświatę, **24** Niebieskich Kart sporządził Komisariat Policji. W kolejnym roku 40 Niebieskich Kart będzie monitorowanych przez pracowników socjalnych. W okresie od stycznia do grudnia 2017 roku 33 spraw zakończono, gdyż przemoc ustała, sprawcy zostali skierowani do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 34. Członkowie rodziny korzystali z indywidualnego poradnictwa specjalistycznego udzielanego przez psychologa, specjalistę od przemocy, terapeutów uzależnień.

Sprawy, którymi zajmowały się grupy robocze to:

- 5 spraw - przemoc wobec dzieci ze strony rodziców - 20 grup roboczych,
- 2 sprawy - przemoc wobec dorosłych dzieci ze strony rodziców – 11 grup roboczych,
- 13 spraw- przemoc wobec rodziców ze strony dorosłych dzieci- 49 grup roboczych,
- 35 spraw - przemoc domowa ze strony mężów wobec żon i dzieci - 116 grup roboczych,

- 18 spraw - przemoc wobec konkubin ze strony konkubentów - 75 grupy roboczych.

W omawianym okresie rozpatrywane było także 29 Niebieskich Kart z 2017 Grupy robocze spotykały się 125 razy.

W wyżej wymienionych sprawach podjęto następujące działania:

- udzielanie informacji o formach pomocy udzielanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej i placówkach, instytucjach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie (Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Kłodzku Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia na terenie województwa dolnośląskiego),
- praca socjalna, wsparcie, towarzyszenie w trakcie trwania spraw na Policji, w Sądzie, udzielanie pomocy materialnej, pieniężnej i rzeczowej(pracownicy socjalni).
- monitorowanie sytuacji w rodzinach przez pracowników socjalnych, policjantów dzielnicowych, asystentów rodzin,
- skierowanie do Ośrodka Interwencji Kryzysowej - pomoc psychologiczna (porządkowanie emocji związanych z przemocą), poradnictwo specjalistyczne udzielane przez terapeutów uzależnień, porady prawne (pozwy o rozwód, alimenty, separację, wniosek o zakaz zbliżania, o prawnika z urzędu),
- złożenie wniosku do Sądu o wgląd w sytuację rodziny oraz dzieci,
- złożenie wniosku do Prokuratury Rejonowej o wszczęcie postępowania w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie,
- złożenie wniosku o leczenie odwykowe do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- współpraca z pedagogami szkolnymi w zakresie sytuacji edukacyjnej, pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla dzieci z rodzin, w których występuje przemoc domowa.

W zespołach brali udział pracownicy socjalny, policjanci dzielnicowi, kuratorzy sądowi, asystenci rodzin, pedagodzy oraz nauczyciele, terapeuci uzależnień, pracownicy Ochrony Zdrowia. Udział w/w osób był bardzo ważny. Obraz problemów w rodzinie poszerzał się a to umożliwiało podejmowanie odpowiednich kroków.

W ramach § 4 pkt. 2 Uchwały Nr IX/67/11 Rady Miejskiej w Bystrzycy Kłodzkiej z dnia 15 kwietnia 2011 roku w sprawie: trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Bystrzycy Kłodzkiej oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania Zespół Interdyscyplinarny w ramach działań profilaktycznych podjął następujące działania:

- rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących przemocy w rodzinie (broszury, ulotki),
- poradnictwo w indywidualnych przypadkach dla rodzin, w których występują konflikty i trudne sytuacje życiowe prowadzone przez pracowników socjalnych, asystentów rodzin i Ośrodek Interwencji Kryzysowej,

Zespól Interdyscyplinarny w 2017 roku spotkał się cztery razy w następujących terminach: 28.02.2017; 23.05.2017; 22.08.2017, 22.11.2017.

Podczas prac zespołu rozmawiano na temat zjawiska przemocy na terenie gminy Bystrzyca Kłodzka. Spotkania zespołu mają na celu:

- Podejmowanie wspólnych inicjatyw na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej poprzez profilaktykę i edukację w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (organizowanie pogadanek, zajęć psychoedukacyjnych dla dzieci Bystrzyckich szkół),
- Pozyskiwanie partnerów do współpracy w ramach akcji informacyjnych,
- Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej w ramach projektów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia dzieciom, osobom dorosłym, w tym również osobom starszym będącym ofiarami i świadkami przemocy w rodzinie pozostającymi w środowisku zamieszkania (podejmowanie interwencji kryzysowej, realizowanie procedury „Niebieskie Karty").

3.10. Karta Dużej Rodziny

Od 16 czerwca 2014 wszedł w życie **Rządowy Program dla rodzin wielodzietnych KARTA DUŻEJ RODZINY.**

Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze będą mieli możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju.

Korzystać z karty mogą rodziny z **przynajmniej trójką dzieci**, **niezależnie od dochodu**.

Karta będzie wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. Rodzice otrzymują kartę na czas nieokreślony, dzieci - do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do 25.

roku życia. W przypadku osób niepełnosprawnych karta wydawana jest na czas orzeczenia o niepełnosprawności.

W 2017 r zostało wydanych 78 kart dla 17 rodzin.

Tabela 13. Zestawienie wydanych Kart Dużej Rodziny

Rok	***Liczba rodzin***	***liczba osób w rodzinie***	***liczba opiekunów***	***liczba dzieci***	***liczba wydanych kart***
2017	17	86	30	56	78
2016	22	98	35	63	100
2015	41	191	67	124	191
2014	36	196	69	127	196
	116	571	201	370	565

Źródło: Opracowanie własne

III. WSPARCIE OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

4.1. Usługi opiekuńcze

Ośrodek Pomocy Społecznej organizował i zabezpieczał zgodnie z potrzebami pomoc w formie usług opiekuńczych dla mieszkańców gminy Bystrzyca Kłodzka. Pomoc ta przysługiwała osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub uzasadnionych przyczyn wymagały pomocy osób drugich, a były jej pozbawione. Pomoc w formie usług opiekuńczych przysługiwała również osobom samotnie gospodarującym a posiadającym rodzinę oraz zamieszkującym i gospodarującym wspólnie z rodziną, a rodzina i wspólnie zamieszkali nie mogą zapewnić pomocy i opieki z uwagi na zły stan zdrowia, patologię, pracę zawodowa, naukę, brak odpowiedniego przygotowania lub z innych uzasadnionych powodów.

Do zadań własnych o charakterze obowiązkowym należało organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dostosowanych do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzeń lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym i obejmujące:

- ✓ usprawnienie do funkcjonowania w społeczeństwie,
- ✓ pielęgnację zaleconą przez lekarza,
- ✓ rehabilitację fizyczną,

- ✓ wspieranie psychologiczno – pedagogiczne,
- ✓ wspieranie edukacyjno – terapeutyczne,
- ✓ pomoc mieszkaniową.

Usługi opiekuńcze obejmowały pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza, pielęgnację oraz zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Tabela 14. Realizacja zadań w formie usług opiekuńczych w latach 2016 – 2017

Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń /zł/	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rok 2015	**18**	**2 541**	**29 235**	**18**	**19**
Rok 2016	**22**	**2 965**	**33565**	**22**	**22**
Rok 2017	**21**	**3769**	**45 682**	**21**	**22**

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Odpłatność za usługi opiekuńcze określała tabela odpłatności zawarta w Uchwale Rady Miasta Nr LXIII/558/14 z dnia 23.04.2014 roku w sprawie świadczeń z pomocy społecznej. Koszt jednej roboczogodziny ww. usług w 2017 roku wynosił 13,00 zł. **Organizacja usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania**- realizowana jest przez Spółdzielnię Socjalną „Pomocna Dłoń”

Do najważniejszych problemów ludzi starszych i niepełnosprawnych należy samotność i poczucie nieprzydatności. Prowadzą one do stopniowej marginalizacji i wykluczenia ze społeczności lokalnej. Przesłaniem niesionej przez ośrodek pomocy było zapobieganie temu zjawisku, zwłaszcza wśród osób samotnych. Umożliwienie prawidłowego funkcjonowania podopiecznych ośrodka w środowisku domowym to istota usług opiekuńczych. Większość beneficjentów nie dopuszcza możliwości spędzenia schyłku swojego życia w obcym miejscu. Opiekunki w większości są osobami z wieloletnim doświadczeniem w pracy z osobami niepełnosprawnymi i starszymi. Niejednokrotnie akceptacja ze strony podopiecznych jest tak duża, że traktowane są jak najbliżsi członkowie rodziny, a w przypadku osób samotnych często stają się nieformalnymi członkami rodziny.

Ośrodek ściśle współpracował z rodzinami, dążąc do maksymalnego ich zaangażowania w organizację opieki dla niepełnosprawnych beneficjentów. Współpraca miała zapewnić

maksymalną kompensację malejącej wraz z wiekiem samodzielności zaspokajania potrzeb oraz ograniczanie barier społecznych. Katalog wykonywanych usług dostosowany był do indywidualnych potrzeb każdego podopiecznego, by realizacja usług była zgodna z faktycznymi potrzebami w środowisku chorego oraz z możliwościami ośrodka.

Tabela 15. Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych

	2014	2015	2016	2017
Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych	**28**	**18**	**22**	**21**
Liczba osób objętych pomocą w formie dowozu obiadów do miejsca zamieszkania	**46**	**39**	**39**	**40**

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

4.2. Odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej

Osoby przebywające w domu pomocy społecznej ponoszą odpłatność w wysokości 70% od posiadanego dochodu, jednak nie więcej niż pełen koszt utrzymania. Pozostałą różnicę kwoty do wysokości kosztów utrzymania w placówce dopłacają w kolejności: małżonek, zstępni przed wstępnymi lub inne osoby, a następnie gmina, która skierowała osobę do domu. Z roku na rok budżet środków finansowych Ośrodka na ten cel wzrasta. Wzrost wydatków w tym rozdziale wynika głównie ze wzrostu kosztów utrzymania w placówkach za osoby nieposiadające dostatecznych dochodów, z których ponosiłyby pełną odpłatność.

Najniższy miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2017 roku kształtował się w wys. **3000** zł. w Henrykowie zł a najwyższy **3810,29** zł. w Czarne. Koszt mieszkańca w DPS w Bystrzycy Kłodzkiej wynosi **3 588,60** zł

Jako Gmina nie mamy wpływu na koszt utrzymania w dps, ponieważ to starosta danego powiatu, co roku ustala miesięczny koszt utrzymania w dps, a Gmina zobowiązana jest do ponoszenia odpłatności zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

W 2017 roku w domach pomocy społecznej przebywało **39 mieszkańców Gminy Bystrzyca Kłodzka.** Łączny koszt poniesiony przez Gminę wynosił **1 100 738 zł**. W roku 2017 w porównaniu do roku poprzedniego zwiększyła się liczba o 2 osoby objętą tą formą wsparcia.

W gminie obserwuje się wzrost liczby osób starszych, samotnych, o niskich dochodach, które nie mogą liczyć na pomoc najbliższej rodziny lub w ogóle jej nie mają. W związku z tym zapotrzebowanie na tego typu świadczenia z roku na rok wzrasta z uwagi na starzenie się społeczeństwa i migrację ludzi młodych.

Tabela 16. Liczba osób umieszczonych w dps

	ogółem	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**
Liczba osób umieszczonych w dps	**39 (stan na dzień 31.12.2017**	6 osób 7 osób zmarło	9 osób 6 osób zmarło 1 rezyg.	**6 osób** **6 osób** **zmarło**	**6 umieszczonych** **6 osób zmarło** **2 osoby oczekuje**

Źródło: Dane własne

Tabela 17. Wykaz DPS, w których przebywają mieszkańcy gminy:

Nazwa placówki	**Adres placówki**	**Ilość mieszkańców gminy przebywających w placówkach w:**
Dom Opieki Caritas Archidiecezji Wrocławskiej w Henrykowie	**57-210 Henryków Cystersów 4D**	**2**
Dom Pomocy Społecznej	**96-100 Skierniewice Nowobielańska 92A**	**1**
Dom Pomocy Społecznej -	**57-500 Bystrzyca Kłodzka Górna 23**	**18**
Dom Pomocy Społecznej - Czarne	**77-330 Czarne Zamkowa 19**	**1**
Dom Pomocy Społecznej - Legnickie Pole	**59-241 Legnickie Pole Benedyktynów 4**	**1**
Dom Pomocy Społecznej - Nowa Ruda	**57-402 Nowa Ruda Parkowa 20**	**1**

Dom Pomocy Społecznej - Ścinawka Dolna	**57-410 Ścinawka Średnia Ścinawka Dolna 17**	**4**
Dom Pomocy Społecznej - Ząbkowice Śląskie	**57-200 Ząbkowice Śląskie Szpitalna 3**	**2**
Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych - Jugów	**57-430 Jugów Główna 118**	**6**
Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci - Ludwikowice Kłodzkie	**57-450 Ludwikowice Kłodzkie Wiejska 9**	**1**
Powiatowy Dom Pomocy Społecznej - Ostrowina	**56-400 Ostrowina 21**	**2**

Źródło: Dane własne

W 2017 roku wydano skierowania do umieszczenia w dps dla 7 osób, były to osoby po długotrwałym leczeniu w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, wymagające w dalszym ciągu stałej opieki medycznej, nie mające możliwości powrotu do miejsca zamieszkania. Jedna osoba zmarła, przed umieszczeniem w dps.

V. WSPARCIE OSÓB BEZDOMNYCH I OPUSZCZAJĄCYCH ZAKŁADY KARNE

5.1.Informacja dotycząca osób bezdomnych

Osoba Bezdomna to według ustawy o pomocy społecznej z dn. 12 marca 2004r, osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

W świetle obowiązujących przepisów do udzielenia pomocy osobie bezdomnej zobowiązana jest gmina ostatniego miejsca zameldowania tej osoby na pobyt stały (art. 101 ust. 2 ustawy z dn. 12 marca 2004r o pomocy społecznej). W przypadkach szczególnie uzasadnionych sytuacją osobistą osoby ubiegającej się o świadczenie oraz w sprawach niecierpiących zwłoki, właściwą miejscowo jest gmina miejsca pobytu osoby ubiegającej się o świadczenie. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania albo na ostatnie miejsce zameldowania tej osoby na pobyt stały jest zobowiązana do zwrotu wydatków gminie, która przyznała świadczenie w miejscu pobytu. (art. 101 ust. 3,7 w/w ustawy).

Tabela 18. Liczba osób korzystających z pomocy z powodu bezdomności

	2015	**2016**	**2017**
Liczba bezdomnych ogółem korzystających z pomocy	**9**	**11**	**13**
Liczba bezdomnych osób, którym finansowano koszt pobytu w noclegowni lub dopłaty do wynajmowanych mieszkań	8 osób umieszczonych w noclegowni w Wałbrzych, Świdnicy i Wrocławiu	**9 osób umieszczonych w noclegowni w Wałbrzych, Świdnicy i Wrocławiu**	**5 umieszczonych w noclegowni w Wałbrzych, Świdnicy i Wrocławiu**

Źródło: Dane własne

Pracownicy socjalni są w stałym kontakcie z osobami bezdomnymi jak również ochroną zdrowia i policją. Udzielają specjalistycznego poradnictwa, motywują do podejmowania działań w kierunku przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej poprzez mobilizowanie do aktywności zawodowej, odbudowania więzi rodzinnych, motywują do leczenia odwykowego. W okresie zimowym osoby bezdomne mają możliwość pobytu w schronisku bądź noclegowni. Obecnie koszt miesięczny za osobę przebywającą w noclegowni wynosi ok. 750zł. Osoby umieszczone w noclegowni objęte są indywidualnym programem wychodzenia z bezdomności przez okres 11 miesięcy .

5.2. Pomoc osobom opuszczającym zakłady karne

Osoby po zakończeniu kary pozbawienia wolności spełniające kryteria dochodowe określone w Ustawie o pomocy społecznej mogą zostać objęte pomocą ośrodka. Osoba zwolniona z Zakładu Karnego winna okazać pracownikowi socjalnemu **Świadectwo Zwolnienia z Zakładu Karnego**. Procedura rozpatrywania wniosku nie różni się zasadniczo od postępowania wobec wniosków od pozostałych podopiecznych. Osoby po zwolnieniu z Zakładu Karnego mogą ubiegać się również o pomoc w Sądzie z Funduszu Pomocy Postpenitencjarnej. W tym celu należy skontaktować się z kuratorem w Sądzie. Istotne jest również, aby osoby opuszczające Zakład Karny niezwłocznie zgłosiły się w Powiatowym Urzędzie Pracy i dokonały faktu rejestracji jako osoby bezrobotne. Zarejestrowanie w PUP umożliwia korzystanie z bezpłatnych świadczeń zdrowotnych w ramach ubezpieczenia zdrowotnego.

Tabela 19. Liczba osób korzystających z pomocy po opuszczeniu zakładu karnego

	2014	**2015**	**2016**	**2017**
Liczba osób, którym udzielono pomocy po opuszczeniu Zakładu Karnego	10	**5**	**5**	**7**
Liczba osób, które otrzymały pracę po opuszczeniu zakładu karnego lub skierowanych do uczestnictwa CIS	3 – podjęło zatrudnienie	**0**	**3 podjęło zatrudnienie**	**4**
Liczba osób, które powróciły do rodziny, środowiska po opuszczeniu ZK	**10**	**5**	**5**	**7**

Źródło: Dane własne

Osoby po opuszczeniu zakładu karnego i ich rodziny zgłaszające się do Ośrodka Pomocy Społecznej korzystały z różnych form pomocy: objęte były pracą socjalną, poradnictwem prawnym i psychologicznym oraz pomocą finansową.

VI. SYSTEM ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I ALIMENTACYJNYCH

6.1. Świadczenia rodzinne

Realizacja świadczeń rodzinnych związana jest z prowadzeniem postępowań administracyjnych w celu ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych .

Świadczeniami rodzinnymi są:

1. zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
3. świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy,
4. zasiłek dla opiekuna jako świadczenie będące realizacją wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 5 grudnia 2013 r., sygn. akt TK akt K 27/13.
5. świadczenie rodzicielskie

Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego.

Osoba mająca prawo do zasiłku rodzinnego może ubiegać się o następujące dodatki:

- Dodatek z tytułu urodzenia dziecka
- Dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego
- Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka
- Dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej
- Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
- Dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania
- Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego

Świadczenia rodzinne przysługują:

1. obywatelom polskim;
2. cudzoziemcom:
   - do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego,
   - jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
   - przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt stały, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej, zezwolenia na pobyt czasowy udzielonego w związku z okolicznościami, o których mowa w art. 127 lub art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz. U. poz. 1650), lub w związku z uzyskaniem w Rzeczypospolitej Polskiej statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej,
   - posiadającym kartę pobytu z adnotacją "dostęp do rynku pracy", z wyłączeniem obywateli państw trzecich, którzy uzyskali zezwolenie na pracę na terytorium państwa członkowskiego na okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, obywateli państw trzecich przyjętych w celu podjęcia studiów oraz obywateli państw trzecich, którzy mają prawo do wykonywania pracy na podstawie wizy,

- jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej i spełniają wszystkie ustawowe warunki, od których uzależnione jest przyznanie prawa do świadczeń.

Kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do zasiłku rodzinnego, a także wysokość poszczególnych świadczeń rodzinnych podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyników badań progu wsparcia dochodowego rodzin. Ostatnia weryfikacja miała miejsce 1 listopada 2015 r., w wyniku której podniesione zostały kwoty kryteriów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych oraz wysokość kwot zasiłku rodzinnego i niektórych dodatków do zasiłku rodzinnego.

Kryterium

I etap - od 1 listopada 2015 r.:

kryterium ogólne – 674 zł (wzrost o 100 zł),

kryterium dla rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym – 764 zł (wzrost o 100 zł).

II etap - od 1 listopada 2017 r.:

kryterium ogólne – 754 zł (wzrost o 80 zł),

kryterium dla rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym – 844 zł (wzrost o 80 zł)

6.2. Świadczenie rodzicielskie

Świadczenie rodzicielskie przysługuje osobom, które urodziły dziecko, a które nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia macierzyńskiego. Uprawnionymi do pobierania tego świadczenia są więc między innymi bezrobotni (niezależnie od rejestracji lub nie w urzędzie pracy), studenci, a także wykonujący prace na podstawie umów cywilnoprawnych. Także osoby zatrudnione lub prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą, jeśli nie będą pobierały zasiłku macierzyńskiego będą mogły ubiegać się o świadczenie rodzicielskie.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje w wysokości 1000 zł miesięcznie, nie jest uzależnione od kryterium dochodowego (jest to kwota netto gdyż świadczenie rodzicielskie nie podlega opodatkowaniu ani innym obciążeniom).

Wsparcie finansowe w postaci świadczenia rodzicielskiego będzie przysługiwało przez rok (52 tygodnie) po urodzeniu dziecka w wysokości 1000 zł miesięcznie, a w przypadku urodzenia wieloraczków ten okres będzie mógł być wydłużony nawet do 71 tygodni.

Istotne jest, że świadczenie to mogą otrzymywać także rodzice dzieci urodzonych przed 1 stycznia 2016 r., którzy nie mają prawa do zasiłku macierzyńskiego – w takim przypadku,

świadczenie rodzicielskie będzie im przysługiwało od 1 stycznia 2016 r. do ukończenia przez dziecko 1 roku życia (odpowiednio dłużej w przypadku wieloraczków).

Świadczenie rodzicielskie nie będzie przysługiwało, jeżeli co najmniej jeden z rodziców dziecka otrzymują zasiłek macierzyński lub uposażenie za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego okres urlopu rodzicielskiego. W związku z powyższym, wykluczona jest możliwość pobierania przez rodziców w tym samym czasie, na to samo dziecko, zarówno nowego świadczenia rodzicielskiego jak i zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, okres dodatkowego urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego okres urlopu rodzicielskiego.

6.3. Świadczenie wychowawcze. Program „Rodzina 500+”

Program „Rodzina 500+” to znacząca pomoc finansowa ze strony państwa dla rodzin wychowujących dzieci. Zadaniem programu jest przede wszystkim zwiększenie poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego poprzez realne wsparcie w wychowaniu dzieci. W konsekwencji ma być zachętą do posiadania potomstwa.

Świadczenie wychowawcze otrzymają rodzice, opiekunowie prawni lub opiekunowie faktyczni dziecka (czyli tacy, którzy wystąpili do sądu o jego przysposobienie).

Świadczenie będzie przysługiwać do ukończenia przez dziecko 18 lat.

Na pierwsze lub jedyne dziecko rodzice otrzymają wsparcie po spełnieniu kryterium dochodowego: 800 zł netto na osobę w rodzinie lub 1200 zł, jeśli jest w niej wychowywane dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności. Na drugie i kolejne dziecko rodzice otrzymają świadczenie niezależnie od dochodu.

Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci przewiduje, że **świadczenie wychowawcze nie będzie przysługiwać, jeżeli rodzinie przysługuje za granicą świadczenie o podobnym charakterze**, za wyjątkiem sytuacji, gdy przepisy o koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy przewidują inaczej. Rodzice składający wniosek o przyznanie świadczenia są zobowiązani do informowania o każdej zmianie mającej wpływ na prawo do tego świadczenia, w tym również o zmianie miejsca

zamieszkania. W takich przypadkach do ich wniosków mają zastosowanie unijne przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Tymi sprawami zajmują się Marszałkowie Województw poprzez Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej (ROPS), będące jednostkami im bezpośrednio podległymi. Marszałek Województwa ma 3 miesiące na wydanie decyzji od momentu wpływu sprawy z organu właściwego do ROPS, jednak w sytuacji skomplikowanej, w której istnieje potrzeba zebrania dodatkowych dokumentów lub wyjaśnień, termin załatwienia sprawy może zostać wydłużony o dodatkowe 3 miesiące.

Przepisy unijne nie nakładają na instytucje właściwe terminów, w czasie których powinna zostać udzielona odpowiedź na zapytanie instytucji innego państwa UE – umownie przyjmuje się, że okres ten nie powinien przekroczyć 3 miesięcy od daty otrzymania zapytania. W poszczególnych wypadkach istnieje konieczność zwrócenia się do instytucji zagranicznych w celu weryfikacji uprawnień do świadczeń. W takich sytuacjach ROPS powinien poinformować o przedłużeniu postępowania ze względu na potrzebę zgromadzenia dodatkowych informacji. Na dzień 31 grudnia 2016 r. do Dolnośląskiego Ośrodka Polityki Społecznej we Wrocławiu zostało wysłanych 143 wnioski. Załatwionych pozytywnie 110 wniosków, natomiast 33 wnioski nadal są rozpatrywane.

Tabela 20. Wysokość świadczeń rodzinnych

Wysokość świadczeń rodzinnych		
Forma pomocy	**Wysokość świadczeń**	Uwagi
Zasiłek rodzinny	• **89,00 zł,** • od 01-11-2016r. **95,00 zł**	Na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia
	• **118,00 zł,** • od 01-11-2016r. **124,00 zł**	Na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia.
	• **129,00 zł,** • od 01-11-2016r. **135,00 zł**	Na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia.
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:		
♦ urodzenia dziecka	• **1000,00 zł**	**Jednorazowy** dodatek przysługuje do 12 m-ca życia dziecka

Wysokość świadczeń rodzinnych		
Forma pomocy	**Wysokość świadczeń**	Uwagi
♦ opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	• **400,00 zł**	Dodatek przysługuje za niepełne miesiące kalendarzowe, wypłaca się w wysokości 1/30 dodatku miesięcznego za każdy dzień.
♦ samotnego wychowywania dziecka	• **185,00 zł,** • od 01-11-2016r. **193,00 zł**	Nie więcej jednak niż 340,00zł (od 01-11-2015r. **370,00 zł**) na wszystkie dzieci.
	• **265,00 zł,** • od 01-11-2016r. **273,00 zł**	Na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Nie więcej jednak niż 500 zł (od 01-11-2015r. **530,00 zł**) na wszystkie dzieci.
♦ wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	• **90,00 zł,** • od 01-11-2016r. **95,00 zł**	Przysługuje na trzecie i następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego
♦ kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	• **80,00 zł,** • od 01-11-2016r. **90,00 zł**	Na dziecko w wieku do 5 roku życia.
	• **100,00 zł,** • od 01-11-2016r. **110,00 zł**	Na dziecko w wieku od 5 lat do ukończenia 24 roku życia.
♦ rozpoczęcia roku szkolnego	• **100,00 zł**	**Jednorazowy** dodatek. Wniosek składa się do dnia zakończenia okresu zasiłkowego, w którym rozpoczęto rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne.
♦ podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	• **63,00 zł,** • od 01-11-2016r. **69,00 zł**	Dodatek przysługuje w okresie pobierania nauki przez 10 miesięcy od września do czerwca następnego roku kalendarzowego. Przysługuje w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadgimnazjalnej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie nauki odpowiadającej nauce w szkole ponadgimnazjalnej.
	• **105,00 zł,**	Przysługuje w związku z zamieszkaniem

Wysokość świadczeń rodzinnych		
Forma pomocy	**Wysokość świadczeń**	Uwagi
	• od 01-11-2016r. **113,00 zł**	w miejscowości w której jest siedziba szkoły o której mowa wyżej oraz szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności.
Inne świadczenia:		
♦ Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się żywego dziecka (becikowe)	• **1000,00 zł**	Zapomoga przysługuje: matce, ojcu lub opiekunowi prawnemu dziecka czy opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922 zł.
♦ **Zasiłek pielęgnacyjny**	• **153,00 zł**	
♦ **Świadczenie pielęgnacyjne**	• **1300,00 zł**	
♦ Specjalny zasiłek opiekuńczy	• **520,00 zł**	
♦ Zasiłek dla opiekuna	• **520,00 zł**	
♦ Świadczenie rodzicielskie	• **1000,00 zł**	
♦ Świadczenie wychowawcze	• **500,00 zł**	

Szczegółowe informacje o liczbie świadczeń oraz o wysokości wydatków na świadczenia rodzinne porównawczo w latach 2017-2018 przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 21. Liczba świadczeń rodzinnych i wydatkowanie środków w latach 2015-2016.

Lp.	**Rodzaj świadczenia rodzinnego**	**Liczba świadczeń w 2017r.**	**Liczba świadczeń w 2016r.**	**Kwota wydatków w 2017r.**	**Kwota wydatków w 2016r.**
1.	Zasiłek rodzinny		**11 722**		**1.326 822**
2.	Dodatek z tytułu urodzenia dziecka		**66**		**65 290**
3.	Dodatek z tyt. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu		**320**		**128 734**

	wychowawczego				
4.	Dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka		**947**		**190 860**
5.	Dodatek z tytułu kształcenia i reh. dziecka niepełn.		**914**		**90 577**
6.	Dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego		**654**		**67 027**
7.	Dodatek na pokrycie wydatków związanych z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła		**93**		**9 879**
8.	Dodatek na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do szkoły		**884**		**57 842**
9.	Dodatek z tyt. wych. dziecka w rodzinie wielodzietnej		**1483**		**136 398**
10.	Zasiłek pielęgnacyjny		**4607**		**704 871**
11.	Świadczenie pielęgnacyjne		**713**		**920 080**
12.	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka		**127**		**127 000**
13.	Świadczenie rodzicielskie		**574**		**518 773**
14.	Specjalny zasiłek opiekuńczy		**313**		**162 690**
15.	Zasiłek dla opiekuna		**551**		**284 383**
16	Świadczenie wychowawcze		**13 842**		**6 884 813**
Razem:			**37 810**		**11 676 039**

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Analizując świadczenia rodzinne widoczna jest tendencja wzrostowa w zakresie wypłat świadczeń rodzinnych oraz dodatków z tyt. urodzenia dzieci. Spadek utrzymuje się natomiast w wypłatach dodatków związanych z edukacją szkolną.

Realizacja świadczeń rodzinnych jest procesem bardzo dynamicznym, reagującym na bieżąco na zmiany w sytuacji życiowej świadczeniobiorców, co powoduje zmiany decyzji, jej uchylenie lub wstrzymanie realizacji świadczeń.

6.4. Fundusz alimentacyjny

Realizacja ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów związana jest ze wsparciem osób uprawnionych do alimentów środkami finansowymi z budżetu państwa w sytuacji, gdy egzekucja komornicza tych świadczeń jest bezskuteczna, oraz podejmowaniem działań wobec dłużników alimentacyjnych w celu odzyskania wypłaconych świadczeń oraz mobilizacji dłużników do płacenia alimentów

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobom uprawnionym w przypadku bezskuteczności egzekucji oraz gdy dochód w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza 725,00zł.

Poniższa tabela przedstawia ilość i kwotę wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego za okres 2016- 2017 r.

Tabela 22. Liczba świadczeń i kwota wypłaconych świadczeń porównawczo w 2015 - 2016r.

Wyszczególnienie	**Liczba świadczeń w 2017r.**	**Liczba świadczeń w 2016r.**	**Kwota wypłaconych świadczeń w 2017r.**	**Kwota wypłaconych świadczeń w 2016r.**
Wypłacone świadczenia z funduszu alimentacyjnego		2151		753 504
Kwoty zwrócone przez dłużników alimentacyjnych	X	X		52 213
Wydatki na obsługę świadczeń z funduszu alimentacyjnego	X	X		22 605
Należności od dłużników alimentacyjnych, które wygasły, zgodnie z art. 28, ust. 3 ustawy	X	X		234 460
Liczba dłużników alimentacyjnych w gminie		225	X	X
Liczba rodzin		112	X	X

pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego				
Liczba osób uprawnionych do świadczeń z funduszu alimentacyjnego		164	X	X

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Należy zaznaczyć, iż kwota odzyskana od dłużników jest dzielona i nie mniej niż 60 % + odsetki ustawowe przekazuje się na dochody budżetu państwa, 20% na dochody własne gminy organu właściwego wierzyciela i 20% na dochody własne gminy dłużnika. Zmiana ustawy od 18.09.2015 – zwrot od dłużników alimentacyjnych: 60% + odsetki ustawowe , budżet centralny; 40% budżet gminy org. właściwy wierzyciela ; w pierwszej kolejności zaspakajane są roszczenia z tytułu odsetek od wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Odzyskane kwoty przez organ właściwy oraz organ właściwy wierzyciela przeznacza się, zgodnie z art. 27 ust. 6 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w szczególności na pokrycie kosztów podejmowania działań wobec dłużników alimentacyjnych, które są bardzo wysokie.

W 2017r. na wywiad wezwano **129** dłużników, w **4** przypadkach złożono wniosek do prokuratury o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 Kodeksu karnego, również w **1** przypadku skierowano wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikowi alimentacyjnemu, zaś w **24** przypadkach tut. Ośrodek wystąpił do Urzędu Pracy z wnioskiem o aktywizowanie zawodowe dłużników alimentacyjnych, w **4** przypadkach zobowiązał dłużnika do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna.

Dział Świadczeń Rodzinnych na bieżąco prowadzi ścisłą współpracę z Komornikami Sądowymi, Komisariatem Policji, Prokuraturą, Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Starostwem oraz innymi gminami zajmującymi się sprawami dłużników alimentacyjnych.

Liczba dłużników wynosiła w 2017r. - **317** natomiast w 2016 -**366** dłużników**.**

Ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2017r. korzystało **151** rodzin, natomiast w 2016r. - **156** rodzin.

Dla **24** dłużników nie można ustalić adresu zamieszkania. W celu ustalenia adresu tut. Ośrodek zwracał się z wnioskiem o udostępnienie danych do Urzędu Miasta do Wydziału Spraw Obywatelskich. W odpowiedzi otrzymano informację, że dłużnik nie jest

zameldowany na terenie naszego miasta, ale jego ostatnie miejsce zamieszkania było w Bystrzycy Kłodzkiej, tak więc my jako organ właściwy zajmujemy się prowadzeniem wszelkich działań podejmowanych wobec dłużnika alimentacyjnego.

W 2017 r. ze świadczeń rodzinnych skorzystało **761** rodzin, natomiast w 2017r. korzystało **767** rodzin,

W roku 2016 wydano **1610** decyzji na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego. W 2017r. wydano takich decyzji **1612**

W 2017r. wydano **336** różnego rodzaju zaświadczeń.

W 2017r. wydano **95** decyzji odmawiające ustalenie prawa do świadczeń. Do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Wałbrzychu, od decyzji odwołało się **10** osób, z tego **8** decyzji utrzymano w mocy, **1** decyzja została uchylona i zmienione na korzyść klienta, 1 decyzja została uchylona i przekazana do ponownego rozpatrzenia .

VII. AKTYWIZACJA OSÓB BEZROBOTNYCH

7.1. „AKTYWNIE DO ZATRUDNIENIA” nr **RPDS.09.01-01-IP.02-02-0002/17-01** realizowany w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 osi priorytetowej 9. Włączenie Społeczne Działanie 9.1. Aktywna integracja Poddziałanie 9.1.1 Aktywna Integracja. Umowa o dofinansowanie projektu została podpisana 26.07.2017 r.

Przedmiotem projektu jest poprawa sytuacji społeczno- zawodowej 100 osób: nie więcej niż 99 osób (w tym nie mniej niż 50 kobiet oraz nie mniej niż 1 osobę niepełnosprawną posiadającą orzeczenie o stopniu niepełnosprawności) zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób bezrobotnych sprofilowanych jako najbardziej oddalone od rynku pracy zgodnie z Ustawą o promocji zatrudnienia oraz nieaktywnych zawodowo, zamieszkujących zgodnie z kodeksem cywilnym Gminę Bystrzyca Kłodzka . W ramach projektu wszyscy uczestnicy/czki podpiszą kontrakt socjalny (podstawą prawną jego realizacji jest art.108 ustawy o pomocy społecznej).

Praca socjalna w ramach kontraktu socjalnego będzie miała na celu pomoc osobom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi

Okres realizacji zadania: 01.07.2017 do 30.06.2019 r. II tury uczestników:

I. 50 os. 01.07.2017 do 30.06.2018;

II. 50 os. 01.07.2018 do 30.06.2019 r.

Skierowanie do zajęć w CIS na podstawie Umowy o realizację kontraktów socjalnych odbywa się poprzez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej .

Zajęcia odbywają się w dni robocze od godz. 7 – 13;

Okres uczestnictwa w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej trwa 12 miesięcy. Uczestnik ma prawo do 6 dni wolnych od zajęć.

7.2. Prace społecznie użyteczne

Prace Społecznie Użyteczne po raz trzynasty w 2017 roku realizowane były przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej. Program został zawarty na mocy porozumienia w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych zawartego pomiędzy Starostą Kłodzkim reprezentowanym przez Powiatowy Urzędu Pracy w Kłodzku a Gminą Bystrzyca Kłodzka reprezentowanym przez Burmistrza Bystrzycy Kłodzkiej. Prace społecznie użyteczne były skierowane do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Prace społecznie użyteczne mają służyć w pierwszym rzędzie weryfikacji umiejętności społeczno - zawodowych osób korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej i ich motywacji do zmiany swojej sytuacji na rynku pracy.

W 2017 roku z możliwości czasowego zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych skorzystało 15 osoby w tym 2 kobiet. Wykonywały one zadania związane z pracą w usługach porządkowych. Wszelkie prace wykonywane przez uczestników prac społecznie użytecznych wykonywane były na rzecz gminy oraz na jej zlecenie. W 2017 r. 13 osób rozpoczęło program i ukończyło zgodnie z terminem, natomiast 5 osób program przerwało. W sumie do PSU skierowano 18 osób.

Tabela 23. Liczba uczestników prac społecznie użytecznych w kolejnych latach

L.p	Rok	Liczba uczestników którzy rozpoczęli program	Liczba uczestników, którzy zakończyli program
1.	2005	25	25
2.	2006	35	35
3.	2007	46	46
4.	2008	35	32

5.	2009	30	27
6.	2010	40	40
7.	2011	18	18
8.	2012	15	15
9.	2013	30	30
10	2014 IV-XII	10	10
	2014 XI-XII	10	10
11	2015	20	20
12	2016	34	34
13	2017	15	15

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS w Bystrzycy Kł.

7.3. Realizacja prac społecznie użytecznych dla osób wykonujących karę ograniczenia wolności

Ośrodek Pomocy Społecznej został wytypowany jako jednostka, w której skazani wyrokami Sądu Rejonowego w Kłodzku mogą realizować karę ograniczenia wolności poprzez wykonywanie pracy na cele społeczne. Skazani w 2016 r. wypracowali **2275** godzin natomiast w 2017 r. **2115** godzin.

Tabela 24. Liczba osób skazanych Wyrokiem Sądu

MIESIĄC	**ILOŚĆ SKAZANYCH W WYNIKU WYROKU SĄDOWEGO**	**LICZBA OSÓB ZGŁASZAJĄCYCH SIĘ DO WYKONYWANIA PRAC**	**ILOŚĆ WYPRACOWANYCH GODZIN**
STYCZEŃ 2017	**18**	**9**	**175**
LUTY 2017	**19**	**6**	**82**
MARZEC 2017	**25**	**8**	**175**
KWIECIEŃ 2017	**13**	**7**	**105**
MAJ 2017	**16**	**6**	**110**
CZERWIEC 2017	**19**	**14**	**250**
LIPIEC 2017	**22**	**10**	**180**
SIERPIEŃ 2017	**20**	**10**	**210**
WRZESIEŃ 2017	**23**	**9**	**157**

PAŹDZIERNIK 2017	**27**	**10**	**235**
LISTOPAD 2017	**24**	**9**	**190**
GRUDZIEŃ 2017	**27**	**12**	**246**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z OPS w Bystrzycy Kł.

7.4. Staże, praktyki i prace interwencyjne

STAŻ to nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą

Zgodnie z art. 53 ust. 2 Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy na staż mogą zostać skierowane osoby bezrobotne, dla których został ustalony profil pomocy II i możliwość odbycia stażu jest przewidziana w Indywidualnym Planie Działania (IPD) opracowanym przez UP indywidualnie dla każdego bezrobotnego.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej przyjął na staż 6 osób. 4 osoby po ukończeniu stażu miały podpisaną umowę o pracę na okres 3 miesięcy. W OPS również umożliwiamy odbywanie praktyk. W 2017 r. 2 osoby odbyło praktyki z zakresu administracji i księgowości.

7.5. Realizacja prac dla osób odpracowujących zadłużenia czynszowe

Lokatorzy mieszkań komunalnych w gminie Bystrzyca Kłodzka, którzy zalegają z płatnościami czynszowymi mają możliwość odpracowania długu w Ośrodku Pomocy Społecznej. Wszelkie prace wykonywane są na rzecz gminy: sprzątanie terenów przyległych do Ośrodka, sprzątanie stadionu, placów zabaw, koszenie traw, rozsypywanie niesortów na drogach gminnych, prace pomocnicze w magazynie przy wydawaniu żywności.

W 2017 r. **3** osoby odpracowywało zaległości czynszowe w ilości **636** godzin, na łączną kwotę **6 678** zł.

7.6. Zatrudnianie w ramach robót publicznych

Roboty publiczne oznaczają zatrudnienie bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 10 miesięcy przy wykonywaniu prac finansowanych lub dofinansowanych ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych,

spółek wodnych i ich związków. Na mocy umów nr UMRP/17/0026 i nr UMRP/17/0027w sprawie organizacji i finansowania zatrudnienia w ramach robót publicznych zawartej pomiędzy Dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy w Kłodzku a Kierownikiem Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej zorganizowano zatrudnienie w ramach robót publicznych dla 12 osób bezrobotnych.

Zestawienie wykonanych prac na rzecz Gminy Bystrzyca Kłodzka przez pracowników robót publicznych, uczestników prac społecznie użytecznych oraz skazanych wyrokiem Sądu:

1. Prace porządkowe na terenie gminy Bystrzyca Kłodzka (oddelegowanie na stałe pracowników do miejscowości Międzygórze, Wilkanów, sortowanie śmieci na wysypisku oraz prace porządkowe na cmentarzu),
2. Prace porządkowe na terenie miasta Bystrzyca Kłodzka,
3. Obkaszanie terenów zieleni miejskiej i terenów wiejskich,
4. Układanie kostki brukowej w miejscowości Wilkanów- teren cemntarza
5. Naprawa nawierzchni i uzupełnianie dróg gminnych niesortem,
6. Uzupełnianie brakujących elementów w chodnikach miejskich,
7. Wykonanie oraz cząstkowe naprawy ogrodzeń placów zabaw,
8. Prace porządkowe na terenie parku oraz place rekreacyjne w miejscowościach wiejskich,
9. Wymiana znaków drogowych na drogach gminnych,
10. Prace związane z przygotowaniem imprez okolicznościowych,
11. Wykonanie parkingu dla OPS,
12. Prace remontowe w mieszkaniach komunalnych i socjalnych
13. Rozładunek art. żywnościowych dostarczanych w ramach POPŻ
14. Prace porządkowe dla potrzeb ZUK
15. Prace związane z uprzątnięciem mieszkań komunalnych
16. Prace związane z udrażnianiem studzienek burzowych w drogach gminnych i powiatowych na zlecenie gminy Bystrzyca Kłodzka

7.7. Nowatorskie rozwiązania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej w 2017 roku

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej w 2017 roku aplikował o środki finansowe na realizację kolejnych nowatorskich projektów i programów. Podejmował działania mające na celu poszerzenie aktualnej oferty Ośrodka oraz podniesienie standardu

realizowanych obecnie oraz w przyszłości usług na rzecz mieszkańców gminy Bystrzyca Kłodzka.

OPS w Bystrzycy Kłodzkiej zajmuje się również pozyskiwaniem środków w ramach ogłaszanych konkursów na dodatkowe działania zarówno z osobami starszymi, niepełnosprawnymi, bezrobotnymi oraz wykluczonymi społecznie. Realizuje projekty nakierowane na diagnozowanie problemów społecznych na terenie gminy Bystrzyca Kłodzka. Współpracuje również z instytucjami pozarządowymi.

Gmina Bystrzyca Kłodzka reprezentowana przez Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej wspólnie z Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędem Pracy, Powiatem Kłodzkim , Powiatem Lubańskim, Powiatem Lwóweckim, Gminą Lubomierz, oraz Gminą Siekierczyn pracuje nad modelem wdrażania obligacji społecznych. Ma to być skuteczna pomoc dla osób bezrobotnych lub wykluczonych społecznie.

Mechanizm obligacji społecznych to innowacyjny instrument finansowania usług społecznych oparty na formule „płatność za rezultaty". Zakłada on, że instytucja publiczna, odpowiedzialna za rozwiązanie danych problemów społecznych, wchodzi w porozumienie z dostawcą usług społecznych (np. organizacją pozarządową lub innym podmiotem prywatnym) i z inwestorem, od którego pozyskuje środki na sfinansowanie danej usługi. Jeśli założone efekty danej usługi zostaną osiągnięte, czyli problem zostanie skutecznie rozwiązany, instytucja zwróci wkład finansowy inwestorowi wraz z odsetkami (bonusem, zyskiem). **Model, stanowiący część projektu „DOLOS**", jest ukierunkowany na potrzeby osób zamieszkałych w obszarach peryferyjnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób długotrwale bezrobotnych. Wykorzystując wiedzę i doświadczenie różnych partnerów eksperci stworzą narzędzie umożliwiające instytucjom publicznym, prywatnym i organizacjom pozarządowym, pracującym na rzecz tej najbardziej zagrożonej części dolnośląskiego społeczeństwa, podejmowanie wspólnych i zintegrowanych działań.

W ramach pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej funkcjonuje Bystrzyckie Stowarzyszenie Dobroczynne, które posiada status organizacji pożytku publicznego. W ramach stowarzyszenia prowadzimy wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego i do pielęgnacji chorych.

VIII. ANALIZA ŚRODKÓW REALIZOWANYCH PRZEZ OPS ZA ROK 2017

8.1. Świadczenia z zakresu zadań własnych gminy

Koszt świadczeń realizowanych w ramach zadań własnych gminy przez Ośrodek Pomocy Społecznej w 2017 roku wynosił ogółem **……..** zł. Wydatki zostały poniesione na:

Tabela 25. Charakterystyka przyznanych świadczeń

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE Z POMOCY SPOŁECZNEJ		
ZADANIA WŁASNE GMINY		
	2017	**2016**
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł.		**2 909 086**
ZADANIA ZLECONE GMINIE		
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł.	**1 094 537**	1 296 563
W tym		
Zasiłek stały		
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	**143**	145
Liczba świadczeń ogółem	**1462**	1426
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł.	**708 037**	714 451
Zasiłek okresowy		
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	**152**	251
Liczba świadczeń ogółem	**638**	1662
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł.	**386 500**	582 112
Zasiłek celowy - ogółem		
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	**751**	614
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł.	**549 766**	601 740

Posiłek		
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	**286**	258
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł.	**379 925**	432 649
w tym dla dzieci		
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	**202**	243
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł.	**196 912**	254 341
Usługi opiekuńcze ogółem		
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	**21**	22
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł.	**45 682**	33 565
w tym specjalistyczne		
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	**0**	0
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł.	**0**	0
Sprawienie pogrzebu		
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	**1**	3
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł.	**2 959**	8 516
Odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej		
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	**37**	37
Kwota świadczeń ogółem w tys. zł.	**1 100 738**	882 172

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka.

Tabela 26. Zestawienie świadczeń dla podopiecznych OPS za rok 2017 - środki samorządowe.

Nazwa zadania	**Wyszczególnienie wydatków**	**Plan na 2017r.**	**Wykonanie 2017r.**	**Wsk. %**
Domy Pomocy Społecznej	Odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej	1 145 000	**1 100 738**	**96**
Rodziny zastępcze	Odpłatność za dzieci z terenu gminy Bystrzyca Kłodzka umieszczone w rodzinach zastępczych	76 850	**74 854**	**97**
	Umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	270 952	**246 369**	**91**
Zasiłki i pomoc w naturze	Świadczenia dla podopiecznych OPS (zaś. celowe)	627 164	**552 725**	**88**
Dodatki mieszkaniowe	Wypłata dodatków mieszkaniowych	740 000	**683 812**	**92**
Pozostała działalność	Dożywianie dzieci i młodzieży oraz dorosłych w ramach programu rządowego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" *(20% wkładu Gminy do realizacji zadania))*	89 313	**77 525**	**87**
RAZEM:		**2 949 279**	**2 736 023**	**93**

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka.

8.2. Zestawienie ze względu na źródła finansowania

Koszt finansowy realizowanych w ramach zadań zleconych gminie lub zadań własnych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w 2017 roku wynosił łącznie z realizowanymi projektami ogółem **22 566 654 zł.** Wydatki zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 27. Zestawienie ze względu na źródła finansowania.

Wyszczególnienie wydatków	**Zadanie**	**Rozdział**	**Plan na 2017r.**	**Wykonanie 2017r.**
OGÓŁEM			**17 701 894,81**	**17 396 007,41**
Świadczenia wychowawcze	40	85501	9 551 150	9 526 308
Świadczenia rodzinne	40	85502	6 050 000	5 814 673
Świadczenie „Za życiem”	40	85502	4 124	4 124
Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne i świadczenia opiekuńcze od świadczeń rodzinnych	40	85213	65 550	64 687
Dodatki energetyczne	40	85215	25 692	25 518
Ochrona zdrowia- decyzje ubezpieczenia zdrowotne	40	85195	2 456	2144
Realizacja rządowego programu dla rodzin wielodzietnych- Karta Dużej Rodziny	40-02	85295	278	267
Razem zadania zlecone	**40**		**15 699 250**	**15 437 721**
Składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych	90	85213	71 900	69 558
Zasiłki okresowe	90	85214	396 500	386 500
Zasiłki stałe	90	85216	725 200	708 037
Ośrodki Pomocy Społecznej	90	85219	482 876	482 876
Dożywianie dzieci i młodzieży oraz dorosłych w ramach programu rządowego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	90	85230	320 000	306 289
Razem dofinansowanie zadań własnych	**40**		**1 996 476**	**1 953 260**
Wspieranie rodziny- dotacja z BP	10	85504	6 168,81	5 026,41
Razem dotacje MPiPS			**6 168,81**	**5 026,41**

Wyszczególnienie wydatków	**Zadanie**	**Rozdział**	**Plan na 2017r.**	**Wykonanie 2017r.**
Drogi publiczne gminne	50	60016	179 880	179 877
Zwalczanie narkomanii	50	85153	21 000	14 708
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	50	85154	115 000	99 950
Domy Pomocy Społecznej	50	85202	1 145 000	1 100 738
Rodziny zastępcze	50	85204	76 850 270 952	74 854 246 369
Przeciwdziałanie przemocy	50	85205	2000	2000
Wspieranie rodziny	50	85504	26 448	25 229
Opłaty komornicze fundusz al.	50	85502	15 000	15 000
Zasiłki i pomoc w naturze	50	85214	627 164	552 725
Dodatki mieszkaniowe	50	85215	740 000	683 812
Ośrodki Pomocy Społecznej	50	85219	644 915	643 474
Usługi opiekuńcze	50	85228	399 369	398 427
Pozostała działalność- prace społecznie użyteczne	50	85295	56 680	52 189
Pozostała działalność- Program FEAD- dostarczanie nadwyżek żywności najuboższej ludności UE	60	85295	54 912	53 693
Pozostała działalność- dożywianie uczniów	55	85295	89 313	77 525
Odróbki sądowe	50	85295	2000	2000
Oczyszczanie miasta i wsi	50	90003	9 000	9 000
Razem zadania własne gminy			**4 475 477**	**4 231 570**

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

IX. INNE DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ OPS

9.1. Realizacja programu żywnościowego dla osób najbardziej potrzebujących

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej we współpracy z Bankiem Żywności we Wrocławiu rozpoczął realizację Programu Operacyjnego Pomocy Żywnościowej 2014-2020 (PO PŻ) – Podprogram 2017, który jest krajowym programem operacyjnym

współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

Celem tego Funduszu jest ograniczanie ubóstwa poprzez zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób najbardziej potrzebujących i realizację działań na rzecz włączenia społecznego. Realizowany jest on we wszystkich krajach Unii Europejskiej i współfinansowany w 85% ze środków UE.

Pomoc w ramach PO PŻ kierowana jest do osób i rodzin o niskich dochodach i udzielana jest w formie paczek żywnościowych lub posiłków. Osoby, których dochód nie przekracza 200 % kryterium dochodowego uprawniającego do skorzystania z pomocy społecznej, tj. 1268 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1028 zł dla osoby w rodzinie mogą uzyskać skierowanie do otrzymania pomocy żywnościowej w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej.

Czas trwania: sierpień 2016 – czerwiec 2017

Dostawy z Banku Żywności we Wrocławiu rozpoczęły się od 23 września 2016 i potrwają do końca kwietnia 2017 (maja 2017 – w przypadku sera). Dystrybucja z magazynu Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej przy ul. Starobystrzyckiej 31 odbywa się od poniedziałku do środy w godzinach od 9.00-13.00

ZESTAW ŻYWNOŚCI NA OSOBĘ NA CAŁY PODPROGRAM 2016

makaron jajeczny – 5 kg,

ryż biały – 5 kg,

herbatniki – 2 kg,

mleko UHT – 9 l,

groszek z marchewką – 3,20 kg,

fasola biała – 3,20 kg,

koncentrat pomidorowy – 1,28 kg,

powidła śliwkowe – 1,20 kg,

gulasz wieprzowy z warzywami – 4,25 kg,

filet z makreli w oleju – 1,36 kg

szynka drobiowa – 2,70 kg,

cukier biały – 4 kg,

olej rzepakowy – 4 l,

ser podpuszczkowy dojrzewający – 2,40 kg,

szynka wieprzowa – 0,3 kg

pasztet wieprzowy – 0,16 kg

DZIAŁANIA TOWARZYSZĄCE

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej będzie realizował działania towarzyszące takie jak:

-włączenie osób doświadczających deprywacji materialnej w funkcjonowanie społeczności lokalnych, np.: zajęcia aktywizujące i wspólne inicjatywy na rzecz społeczności lokalnej, zmierzające do wyjścia z ubóstwa, działania aktywizacyjne pomoc towarzyszącą niezbędną do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych – osób korzystających z pomocy żywnościowej (z wyłączeniem pomocy rzeczowej): pomoc w utrzymaniu higieny osobistej osobom bezdomnym, wsparcie psychologiczne/terapeutyczne osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Bank Żywności we Wrocławiu na rzecz podopiecznych Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, będzie realizował działania, takie jak:

warsztaty kulinarne (wspólne przygotowywanie posiłków prostych, pożywnych i zdrowych, z wykorzystaniem żywności z POPŻ oraz produktów sezonowych i lokalnych)

warsztaty edukacji ekonomicznej (nauka tworzenia, realizacji i kontroli realizacji budżetu domowego, ekonomicznego prowadzenia gospodarstwa domowego, z uwzględnieniem wszystkich finansowych i rzeczowych dochodów rodziny, w tym darów żywnościowych)

warsztaty żywieniowe (zasady zdrowego odżywiania, potrzeby żywieniowe, żywienie w różnych chorobach).

Pomoc rzeczowa udzielana była również w postaci artykułów odzieżowych, mebli oraz sprzętu RTV i AGD w ramach prowadzonego magazynu rzeczy używanych.

Zorganizowano i przyjęto 11 transportów jabłek tj ok. 20 ton. Jabłka były przekazywane dla sołectw, instytucji i indywidualnym odbiorcom.

Na dzień 31.12.2016 r. z pomocy w postaci żywności skorzystało 931 osób w 414 rodzinach. Wydano 2746 paczek. Do magazynu przyjęto 24 761 ton żywności . Wartość przyjętej żywności 92 225,41 zł.

9.2. Współpraca z organizacjami, innymi instytucjami i podmiotami

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej w toku codziennych działań podejmują współpracę z następującymi organizacjami pozarządowymi, instytucjami i podmiotami:

1) **Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie** – w zakresie poradnictwa rodzinnego, interwencji kryzysowych, kierowania osób na Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, itp.

2) **Powiatowym Urzędem Pracy** – w celu rozwijania aktywnej polityki rynku pracy, przeciwdziałania i zapobiegania bezrobociu, w kierunku odzyskania zdolności funkcjonowania w środowisku, osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto systematycznie prowadzona jest współpraca polegająca na wymianie opinii, informacji, doświadczeń między pracownikami Ośrodka a pracownikami Urzędu celem wypracowania wspólnych działań na rzecz aktywizowania osób bezrobotnych.
3) **Komisariatem Policji** – w sytuacjach kryzysowych, zwłaszcza w przypadkach interwencji dot. stosowania przemocy w rodzinie, osób chorych psychicznie, bezdomnych, demoralizacji nieletnich oraz w zakresie zabezpieczenia osób chorych i starszych przed skutkami zimy, w pracy z klientami tzw. „trudnymi" współpraca z policjantami dzielnicowymi, a także korzystamy z asysty w sytuacjach zagrożenia w czasie wykonywania czynności służbowych.
4) **Sądem Rejonowym** – w zakresie wydania zarządzeń odnośnie władzy rodzicielskiej w środowiskach wskazujących na zaniedbywania dzieci, kierowanie osób na leczenie psychiatryczne bez zgody uczestnika oraz kierowania do domów pomocy społecznej bez zgody uczestnika w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia osoby lub środowiska, natomiast w przypadku rodzin patologicznych objętych nadzorem kuratorskim współpracujemy z kuratorami sądowymi i społecznymi itp.
5) **Prokuraturą Rejonową** – składanie wniosków o wszczęcie postępowania w przypadku zgłoszenia przemocy w rodzinie, podejrzenia o wykorzystywanie seksualne, zaniedbywanie lub innych spraw naszych klientów wymagających rozpoznania wychodzącego poza zakres kompetencji pracownika socjalnego.
6) **Ochroną zdrowia** – w sprawie o wydawanie zaświadczeń o stanie zdrowia klientów, wypełniania dokumentów dla osób ubiegających się o skierowanie do domów pomocy społecznej lub zakładów opiekuńczo-leczniczych, itp.
7) **Szkołami** – współdziałanie pracowników socjalnych z pedagogami szkolnymi w zakresie udzielania pomocy dzieciom i ich rodzinom, a także z dyrektorami szkół w sprawie dożywiania uczniów w czasie trwania roku szkolnego oraz ferii zimowych i kolonii letnich.
8) **Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** przy Urzędzie Miasta w Bystrzycy Kłodzkiej – kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na przymusowe leczenie odwykowe.

9) **Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną** – w zakresie pomocy pedagogicznej i psychologicznej dzieciom z problemami w nauce i zachowaniu.
10) **Centrum Integracji Społecznej -** w zakresie aktywizacji osób wykluczonych społecznie
11) **Środowiskowym Domem Samopomocy-** w zakresie wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnych intelektualnie.
12) **Przedszkolem „Bystrzaki”-** w zakresie bezpłatnego przyjmowania dzieci do przedszkola.
13) **z organizacjami pozarządowymi**. – w zakresie prowadzonej wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i do pielęgnacji chorych.

X. ZADANIA ZABEZPIECZAJĄCE FUNKCJONOWANIE OPS

10.1. Kontrola Zarządcza w OPS

W oparciu o ustawę o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2013r., poz. 885 ze zm.), Kierownik OPS jest zobowiązany do zapewnienia funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej.

Kontrola zarządcza w Ośrodku Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób efektywny, oszczędny i terminowy. Kontrola zarządcza stwarza podstawy efektywnego zarządzania, dostarczania niezbędnych informacji do podejmowania decyzji związanych z zarządzaniem, sygnalizuje naruszenie prawa, zaniedbania i nieprawidłowości.

Kierownik Ośrodka jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w oparciu o art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, co roku składa oświadczenie o stanie kontroli zarządczej w OPS w Bystrzycy Kłodzkiej.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej w 2016 roku w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Powyższe dane poparte były informacjami dostępnymi podczas sporządzania oświadczenia pochodzącymi z:

- ✓ monitoringu realizacji celów i zadań,
- ✓ samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej,
- ✓ procesu zarządzania ryzykiem oraz
- ✓ kontroli wewnętrznych.

10.2. Realizacja działań administracyjno – gospodarczych

W roku 2016 Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej realizował zadania zawarte w Regulaminie Organizacyjnym mające na celu zapewnienie sprawnego funkcjonowania Ośrodka, a w szczególności:

1. Przestrzegano dyscypliny finansowej poprzez dbanie o racjonalne gospodarowanie budżetem w związku z realizacją zadań Ośrodka.
2. Dostarczano niezbędny asortyment biurowy, publikacje, druki zgodnie z posiadanymi możliwościami finansowymi w oparciu o ustawę prawo zamówień publicznych.
3. Realizowano zadania profesjonalnego sekretariatu oraz wszystkie sprawy związane z reprezentacyjną funkcją Kierownika i Zastępcy Kierownika.
4. Realizowano zadania dziennika podawczego poprzez fachową i kompetentną obsługę interesanta, a także prowadzono ewidencję dokumentów wpływających i wychodzących z Ośrodka, przygotowywano pocztę do Kierownika, wysyłano korespondencję, prowadzono dystrybucję dokumentacji zgodnie z obowiązującym obiegiem dokumentów, rejestrowano podania w systemie POMOST.
5. Prowadzono punkt informacyjny, w którym udzielano stronom niezbędnych informacji o możliwości załatwienia spraw w poszczególnych komórkach, wydawano korespondencję awizowaną, decyzje na zasiłki, na świadczenia rodzinne.
6. Administrowano budynkami będącymi w zarządzie Ośrodka.
7. Wykonywano przeglądy techniczne roczne i 5-letnie wynikające z ustawy prawo budowlane a także przeglądy podręcznego sprzętu gaśniczego, hydrantów, drożności przewodów kominowych.
8. Dbano o czystość i porządek na terenie Ośrodka.
9. Prowadzono prace porządkowe na terenach przyległych do obiektów administrowanych przez OPS.
10. Monitorowano stan techniczny samochodu oraz przestrzegano terminowych przeglądów.
11. Rozliczano karty drogowe kierowcy.

12. Prowadzono rejestr i rozliczano delegacje.
13. Monitorowano korespondencję wychodzącą z Ośrodka.
14. Opisywano i rozliczano faktury wpływające do Ośrodka.
15. Przygotowywano sprawozdania
16. Przedłużano umowy dotyczące:
    a. Ubezpieczenia majątku Ośrodka.
    b. Licencji na programy komputerowe takie jak: dodatki mieszkaniowe, świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny wraz z modułem windykacje, program wsparcia rodziny dla asystentów rodzin, program finansowo-księgowy oraz program antywirusowy.
    c. Telefonii komórkowej i stacjonarnej.
17. Dbano o terminowe dokonywanie opłat w zakresie: trwałego zarządu, BIP, hostingu strony www, domeny opsbystrzyca.pl.
18. Archiwizowano bazy danych, przygotowywano i wysyłano sprawozdania i zbiory centralne, instalowano aktualizacje i poprawki w programach używanych w OPS, instalowano oprogramowania użytkowe w nowo otrzymanych z MPiPS komputerach, instalowano drukarki, sprawdzano sprzęt przeznaczony do likwidacji.
19. Aktualizowano stronę www.opsbystrzyca.pl. Zamieszczano wiadomości dotyczące działalności Ośrodka oraz informacje dotyczące zmian w przepisach.
20. Zabezpieczano sprawne działanie systemów informatycznych, administrowano serwerami oraz bazami danych.
21. Przygotowywano teksty prasowe oraz zdjęcia na stronę internetową OPS.
22. Redagowano Biuletyn Informacji Publicznej Ośrodka.
23. W magazynie wydawano żywność od stycznia do grudnia. Magazyn świadczył również usługi na rzecz potrzebujących w postaci wydawania mebli, które zostały przekazane nieodpłatnie przez mieszkańców gminy Bystrzyca.
24. Nadzorowano pracę składnicy akt. Przechowywano dokumenty zgodnie z jednolitym rzeczowym wykazem akt.
25. Przeprowadzono inwentaryzację zgodnie z instrukcją inwentaryzacyjną
26. Prowadzono zamówienia publiczne zgodnie z Ustawą. Przygotowywano dokumentację związaną z postępowaniem w sprawie zamówienia publicznego. W ramach realizowania zadania zamówień publicznych, dokonywano opiniowania i kontroli wniosków i zapotrzebowania na okoliczność celowości, legalności i gospodarności wydatku pod względem zgodności z ustawą prawo zamówień

publicznych i wymogów Procedury Kontroli Zarządczej opracowywano dokumentację niezbędną do wszczęcia postępowania, organizowano pracę komisji przetargowych.

27. Wykonano remont i zaadaptowano pomieszczenie dla potrzeb nowego biura do świadczeń wychowawczych
28. Dokonano zakupu sprzętu komputerowego wraz z systemem operacyjnym i oprogramowaniem- 10 sztuk
29. Zmodernizowano i zakupiono centralę telefoniczną;
30. Zainstalowano moduł Centralnego Systemu Informatycznego Zabezpieczenia Społecznego udostępniany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej i umożliwiający jednostkom terenowym w obszarze świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, pomocy społecznej, opieki nad dzieckiem do lat 3 oraz turnusów rehabilitacyjnych przyjmowanie elektronicznych wniosków od osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej.
31. Zainstalowano monitoring na terenie posesji OPS.

10.3. Podejmowane uchwały

W celu realizacji zadań Ośrodek Pomocy Społecznej przygotowuje projekty uchwał, które Rada Miejska określa w drodze uchwały. W 2017 r. zostało podjęte 5 uchwał.

Tabela 28. Rejestr Uchwał

Lp.	Nr Uchwały	z dnia	w sprawie
1.	**XX/172/16**	**29 stycznia 2016**	zmiany uchwały w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2016
2.	**XXII/193/16**	**18 marca 2016**	w sprawie zmiany statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej***(Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2016r., poz. 1601)***
3.	**XXII/194/16**	**18 marca 2016**	w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020
4.	**XXX/250/16**	**22 września 2016**	w sprawie nadania statutu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej ***(Dz. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2016r., poz. 4395)***;
5.	**XXII/265/16**	**28 listopada 2016**	w sprawie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta i Gminy

			Bystrzyca Kłodzka na rok 2017

Źródło: Opracowanie własne

Podsumowanie

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej, aby mógł skutecznie udzielać wsparcia i koncentrować się przede wszystkim na osobach, które mimo osobistego zaangażowania nie są w stanie samodzielnie rozwiązywać swoich problemów, musi upowszechniać metodę pracy interdyscyplinarnej, nie tylko w zakresie współpracy instytucjonalnej, lecz również wewnątrz Ośrodka. Poszczególne działy oraz osoby w nich zatrudnione zobowiązane są do wspólnego wypracowywania procedur dotyczących określonych problemów, w tym również diagnozowania zasobów występujących w naszej gminie. Właściwa współpraca, wymiana doświadczeń między poszczególnymi działami, ma bezpośredni wpływ na skuteczne działania.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Bystrzycy Kłodzkiej stara się łagodzić sytuację osób i rodzin poprzez wdrażanie pozamaterialnych form pomocy, w tym pracy socjalnej wobec indywidualnych osób i rodzin, pracy poprzez grupę, aktywizowania społeczności lokalnej oraz poprzez realizację projektów dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz pozyskiwaniem środków w ramach ogłaszanych konkursów. Ich głównym celem jest pomoc oraz zapobieganie marginalizacji osób i rodzin, poprzez ich społeczne aktywizowanie, psychiczne wzmacnianie i mobilizowanie ich do podejmowania starań w celu poprawy swojej sytuacji. Należy jednak zaznaczyć, że same tego rodzaju działania mimo, że są niezwykle ważne i potrzebne, nie rozwiążą wszystkich instytucjonalnych problemów. Osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej należy w pierwszej kolejności udzielić odpowiedniego wsparcia finansowego na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych i zapewnienie godnych warunków życia.

Jednym z priorytetowych kierunków działania pomocy społecznej jest integracja ze środowiskiem osób i rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, której nie mogą przezwyciężyć wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Wykluczenie i marginalizacja społeczna, związane z ubóstwem, bezrobociem, problemami egzystencji osób samotnych, starszych i niepełnosprawnych, niedostatkiem materialnym rodzin - to trudne problemy społeczne oraz bariery w osiąganiu zrównoważonego rozwoju. Z uwagi na powyższe, polityka społeczna wobec wykluczonych

społecznie winna być celową, zharmonizowaną i metodyczną działalnością podmiotów życia publicznego, służącą wywieraniu bezpośredniego wpływu na warunki ich życia.

W ujęciu strategicznym pomoc społeczna w Bystrzycy Kłodzkiej nie ogranicza się wyłącznie do udzielania wsparcia finansowego, ale przede wszystkim ukierunkowana jest **na budowanie lokalnego systemu reintegracji społecznej i zawodowej osób z problemami społecznymi**.

Ograniczenia w tym zakresie powodują, że uaktywnienie tych środowisk jest bardzo trudne, a czasem wręcz niemożliwe. Obniżenie środków na pomoc społeczną może zatem prowadzić do marginalizacji części mieszkańców miasta, powodując w efekcie ich społeczne wykluczenie. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że środki powinny być wyższe nie tylko w odniesieniu do świadczeń materialnych, ale również w stosunku do świadczeń pozamaterialnych. Ich realizacji wymaga bowiem również ponoszenia określonych nakładów finansowych, związanych między innymi z koniecznością zatrudnienia specjalistów, organizowaniem szkoleń, kosztów prowadzenia świetlic i ognisk dla dzieci, zabezpieczenia wkładu własnego, który jest wymagany w realizacji różnego rodzaju projektów.

Odnosząc się do kwestii potrzeb pomocy społecznej należy również wspomnieć o miejscu instytucji pomocy społecznej we współczesnych realiach – pomoc społeczna nie jest w stanie funkcjonować i skutecznie wypełniać swoich zadań bez odpowiedniego wsparcia otoczenia – samorządu terytorialnego, sektora zdrowotnego, edukacji, policji, organizacji pozarządowych, itp. Tylko stała i systematyczna współpraca między tymi jednostkami pozwoli na skuteczne pomaganie i wdrażanie aktywnej polityki społecznej, której ośrodek pomocy społecznej powinien być animatorem w środowisku lokalnym.

W kolejnym roku będą kontynuowane działania w zakresie:

- podnoszenia poziomu i skuteczności funkcjonowania pomocy społecznej m.in. poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry Ośrodka, rozwój współpracy z instytucjami i organizacjami służącymi realizacji zadań aktywnej polityki społecznej,
- tworzenie systemowych rozwiązań problemów społecznych z uwzględnieniem procedur prawnych w związku z pojawieniem się nowych zadań oraz zagrożeń społecznych,
- wspieranie rodzin w wypełnianiu przez nich podstawowych funkcji rodzicielskich, w tym funkcji opiekuńczo – wychowawczej i zaradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego,

- podejmowanie działań edukacyjnych służących kształtowaniu właściwych postaw prospołecznych i uwrażliwieniu społeczeństwa na istniejące zagrożenia dotyczące przemocy w rodzinie, handlu ludźmi i marginalizacji osób wykluczonych społecznie,
- poszerzania systemu wsparcia dla osób długotrwale i ciężko chorych oraz osób w podeszłym wieku,
- podejmowania działań wspierających osoby bezdomne w wychodzeniu z bezdomności,
- działania aktywizacyjne poprzez realizację programów konkursowych w ramach RPO i POWER
- wykorzystywanie środków zewnętrznych do realizacji zadań pomocy społecznej.

POTRZEBY

- potrzeba elektrycznej w budynku Ośrodka Pomocy Społecznej,
- potrzeba zmodernizowania kotłowni gazowej.